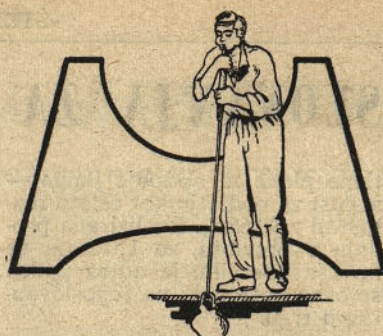

Urejuje uredniški odbor: Raci-
kl Viktor, Bevec Justa, Pre-
mec Žoze, Korbar Heda, Mar-
cen Alojz, Gerhard Jože, Str-
garske Janko. Odgovorni ured-
nik Gerhard Jože. Uredništvo
in uprava: Steklarna Hrastnik.
Izhaja vsakega 5. v mesecu.
Naslov: »Steklara« glasilo kolek-
tivna Steklarne Hrastnik, tel.
814-622 — interno 63. Tisk in
klišeji AERO kemična in gra-
fična industrija Celje
Po mnenju Republiškega se-
kretariata za prosveto in kul-
turo Ljubljana, je časopis o-
proščen davka od prometa pro-
izvodov (St. 421-2/72 z dne 3. 1.
1973).

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASTNIK

Leto IX.

Hrastnik, 9. 10. 1973

Št. 9—10

VIDNA PODOBA GLASILA V TOZD

Povzetek s seminarja v Piranu

V Piranu se je od 27. do 31. avgusta tega leta vršil seminar o oblikovanju vidne podobe glasil delovnih organizacij. Namen seminarja je bil z ozirom na približevanje produktivnosti dela ter učinkovitosti poslovanja naših organizacij združenega dela na mednarodni ravni, da se s tem v zvezi izboljša tudi učinkovitost dela organov samoupravljanja

učinkovito gospodarjenje s proizvodnimi sredstvi in dohodki; in to ne samo znotraj svoje temeljne organizacije, marveč znotraj vseh oblik združenja, v katere se povezuje in na tej osnovi ugotavlja ter deli dohodek kot svojo neodtujljivo samoupravno pravico.

Če je tako, in tako smo zapisali v ustavnih dopolnilih, potem mora v temeljni organizaciji

gornje zahteve, moramo imeti v podjetju komuniciranje zelo dobro razvito. Na kratko naj omenim samo krog, ki mora biti sklenjen, in sicer od predlagateljev sklepov, organov samoupravljanja in članov delovne skupnosti do tajništva organov samoupravljanja in informativne službe ali centra za obveščanje.

V tej razpravi pa želim nekaj več povedati prav o informativni službi oziroma o časopisu kot najširšem in najpomembnejšem masovnim sredstvom glede dajanja informacij. Vrsta informacij, kvaliteta informacij in njihova časovna ustreznost so trije bistveni elementi, od katerih je odvisna obveščenost. Da se tega zavedajo tudi v drugih organizacijah, naj služi podatek, da je v SR Sloveniji že 168 podjetij, v katerih imajo organizirano informativno dejavnost v obliki časopisa, revije ali biltena. V teh organizacijah, kakor tudi v naši, so spoznali da:

1. Informacije predstavljajo nujen pogoj za vsako aktivnost, omogočajo dejavnost, tudi samoupravljalško, vendar informacije same na sebi dejavnosti še ne omogočajo. Bolje obveščen posameznik ali bolje obveščena skupina pa ima vedno prednost pred manj obveščenim posameznikom ali skupino. Obveščenost je zlasti pomembna pri odločanju.

2. Informacije o delu posameznikov ali skupin ter organov so sredstvo družbene kontrole med delom posameznikov, skupin in organov.

Seveda seminar ni potekal samo ob tako togem teoretičnem razglabljanju, kar pa je seveda potrebno, če hočemo doseči zaželeno raven informacije, ampak smo razglabljali tudi o vsebini

glasil in o ugotavljanju učinkovitosti.

Vsebinska v časopisih je na podlagi analiz zastopana takole:

I. proizvodnja	17,75 %
II. cene in tržišče	3,44 %
III. notranja zakonodaja	4,34 %
IV. finančno poslovanje	4,84 %
V. kadrovska politika in delovna razmerja	13,88 %
VI. samoupravljanje	4,72 %
VII. socialna politika	11,38 %
VIII. družbeno-politične organizacije	4,53 %
IX. medsebojni odnosi	5,72 %
X. ostalo	29,40 %

Na gornji analizi se ne nameravam zadrževati, saj je sama dovolj zgovorna. Opomnim naj samo, da moramo v našem časopisu doseči, da posamezna področja informiranja razširimo, posamezna pa zožimo. Seveda pa to terja sodelovanje nekaterih strokovnih služb, ki doslej niso sodelovale.

Bistven element pri izdaji vsakega časopisa v podjetju, in to neodvisno od tehnike tiska, pa je, da je časopis privlačen. Delo urednika, njegovih sodelavcev ter vseh drugih pomočnikov, ki kakorkoli prispevajo svoj delež k časopisu, je žalostna potrata, če časopis ni likovno zanimiv, privlačen in estetsko oblikovan.

Ko dobro preanaliziramo gornje podatke in še vrsto drugih, lahko bolj zagotovo ugotovljamo učinkovitost informacije.

O vsem tem in še o marsikaterih drugih podatkih smo bili seznanjeni na šestdnevnem seminarju, ki pa naj ne bo samo osnova za delo urednika in vsega odbora, temveč vsem, ki tvorno sodelujejo pri oblikovanju glasila v takšni ali drugačni obliki.

Branko Gorjup

Udeleženci seminarja v Piranu

ter tudi v praksi — ne samo s samoupravnimi dogovori temeljnih organizacij združenega dela — uresniči načelo javnosti dela organov samoupravljanja. Zato moramo uveljaviti v našem delu takšne metode, kj bodo članom delovne skupnosti zares omogočile uresničevanje samoupravljal-
skih pravic in dolžnosti. In ker je eden izmed pogojev, ki to omogočajo, tudi obveščenost, moramo le-ta pogoj uveljaviti tako, da bomo z njim dosegli čim večji učinek in zadovoljstvo v kolektivu. Danes nihče več ne oporeka, da sta obveščenost zaposlenih upravljalcev in razvitost ter učinkovitost samoupravljanja v tesni medsebojni odvisnosti. Bolj obveščeni in s tem bolj z znanjem oboroženi upravljalci lažje ter bolj odgovorno odločajo. Bolj ko je mehanizem samoupravljanja izpopolnjen in razvejan, večjo obveščenost upravljalcev omo-
goča.

Ce je temeljna organizacija združenega dela družbeno-ekonomska celica, v kateri naj delavec v združenem delu uresničuje temelj svojega samoupravnega položaja — to je ustvarjanje in razdeljevanje rezultatov svojega dela — to pomeni, da je v združenem delu odgovoren za organizacijo in učinkovitost proizvodnega ali ustvarjalnega dela, za

zdrženega dela sleherni delavec imeti možnost aktivno in tvorno sodelovati v vseh fazah samoupravnega odločanja, ne pa samo v fazi odločanja ali sprejemanja odločitev.

Zelo pomembno vlogo pa imajo delavci tudi pri kontroli izvrševanja samoupravnih odločitev. V ta namen se formirajo delovne kontrole. Torej neposredni proizvajalec postaja subjekt, na katerem se koncentrirajo vse najvažnejše funkcije poslovanja podjetja.

Kaj pomeni potem obveščnost, kaj vse je potrebno, da se delegati izrečejo »za« neko predlagano odločitev ali »proti« njej?

Potrebno je:

1. nastanek in oblikovanje potrebe po odločitvi

2. opredelitev področja, na katerega se odločitev nanaša

3. natančna opredelitev odločitve

4. določitev meril za zbiranje med različnimi možnostmi ukrepanja

5. opredelitev različnih možnih odločitev

6. izbor najprimernejše odločitve

7. uresničevanje odločitev in nadzor nad uresničevanjem

8. ocena o doseženih rezultatih
z uresničitvijo odločitve

Da pa lahko zadovoljimo vse

Vidna podoba glasila glavni namen seminarja o oblikovanju glasila

REZULTATI POSLOVANJA ZA DOBO JANUAR-AVGUST 1973

Zaposleno osebje:

Z letnim planom smo predvideli, da bomo imeli 1820 zaposlenih. Zadnjega avgusta smo imeli 1.777 zaposlenih, od tega 929 moških in 848 žensk. Povprečno stanje zaposlenih za obdobje januar—avgust pa znaša 1.786 zaposlenih, od tega 924 moških in 862 žensk. V mesecu avgustu je podjetje zapustilo 27 oseb, na novo pa se jih je zaposlilo 11. V obdobju januar—avgust je podjetje zapustilo 158 oseb, na novo pa se jih je zaposlilo 137. Iz podatkov je razvidno, da je to precejšnja fluktuacija in se vsekar odraža v proizvodnih rezultatih. Glede na splošno povpraševanje po delavcih, bomo morali analizirati vzroke, ki vplivajo na fluktuacijo.

Količinska proizvodnja:

Letni plan 1973 znaša 20.038.790 kg, mesečno povprečje pa je 1.669.899 kg. V mesecu avgustu smo proizvedli 1.703.958 kg in s tem mesečno povprečje dosegli z 102,04 %. V obdobju januar—avgust smo proizvedli 12.623.084 kg steklenih izdelkov, kar je 63 % letnega plana, 8/12 letnega plana pa znaša 67,67 %.

Doseženi rezultati so pričakovani, saj v tem obdobju še nismo mogli pokriti načrtovanega izpada zaradi remonta 40-tonske peči, pa tudi nekatere nove kapacitete nismo instalirali v planiranem obdobju. Za to obdobje je bolj primerljiva realizacija mesečnih operativnih planov, ki so delani po dejansko razpoložljivih kapacitetah.

Z operativnim planom za mesec avgust smo predvideli, da bomo v obratu ročne in polavtomatske proizvodnje proizvedli 568.490 kg, dejansko pa smo proizvedli 537.598 kg in s tem operativni plan dosegli s 94,57 %, v obdobju januar—avgust smo v tem obratu operativne plane dosegli s 101,47 %.

V obratu avtomatske proizvodnje smo v avgustu predvidevali, da bomo proizvedli 1.115.100 kg, dejansko pa smo proizvedli 1.116.360 kg steklenih izdelkov in s tem operativni plan dosegli s 104,60 %. V obdobju januar—avgust smo v tem obratu operativne plane dosegli z 99,66 %.

Operativni plan za avgust za podjetje kot celoto je realiziran s 101,21 %, za obdobje januar—avgust pa s 100,44 %.

Količinska prodaja:

Z letnim planom 1973 smo predvideli, da bomo celotno proizvodnjo tudi prodali, to je 20.038.790 kg, torej povprečno na mesec 1.669.899 kg. V mesecu avgustu smo prodali 1.697.542 kg, kar je 101,66 % mesečnega povprečja. V obdobju januar—avgust smo prodali 12.266.281 kg, kar je 61,21 % letnega plana. Tudi operativni plani so realizirani 100 %. Operativni plani prodaje iz obrata ročne in polavtomatske proizvodnje so sicer realizirani s 102,02 %, ker smo manjše povpraševanje na domačem trgu nadomestili s povečanjem izvoza, zato pa so operativni plani prodaje iz obrata avtomatske proizvodnje realizirani le z 82,98 %. Pretežni del tega asortimana prodajamo na domačem tržišču. To je vplivalo na to, da smo opera-

tivne plane za obdobje januar—avgust za podjetje kot celoto realizirali z 90,66 %. Realizirana prodaja v obdobju, za katerega se nanaša poročilo, je odraz padca splošne potrošnje na jugoslovan-skem trgu.

Povprečne neto prodajne cene:

Ker se stanje v mesecu avgustu v odnosu na prejšnje obdobje ni spremenilo, so tudi dosežene neto prodajne cene ostale na nivoju prejšnjega obdobja, in sicer nižje od planiranih. Za asortiman obrata ročne in polavtomatske proizvodnje so dosežene z 90,20 %, obrata avtomatske proizvodnje pa z 91,72 %.

Izvoz v dolarjih:

Z letnim planom smo predvideli, da bomo prodali za 2.950.817,35 dolarjev, ali povprečno na mesec za 245.901,45 dolarjev. V mesecu avgustu smo prodali za 315.292,31 dolarjev steklenih izdelkov na tuje tržišče, kar je 128,22 % mesečnega povprečja. V obdobju januar—avgust smo prodali za 2.462.909,31 dolarjev, kar je 83,46 % letnega plana. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta je to za 45,29 % več.

Proizvodni odpadek:

Na osnovi dokumentacije o številu izdelanih komadov v mesecu avgustu je ugotovljeno, da je proizvodni odpadek za večino proizvodnih skupin na ravni planiranega, nekoliko višji od planiranega je v skupinama RS in MDK, v obratu ročne in polavtomatske proizvodnje in v skupini MDA-K v obratu avtomatske proizvodnje. V skupini RS je visok odpadek pri vrčih, v skupini MDK pa pri MDK-4,5. Višji odpadek pri MDA-K je nastal zaradi proizvodnje kozarcev coca cola in redukcije električnega toka.

Prodaja po vrednosti:

Z operativnim planom za mesec avgust smo predvidevali, da bomo prodali za 13.914.236,89 din steklenih izdelkov, dejansko pa smo prodali za 12.805.033,56 din, kar je 92,03 % od planiranega. Dosežena stopnja rentabilnosti, to je razlika med prodajno in lastno ceno proizvodnje, znaša 9,74 %. V obdobju januar—avgust smo prodali za 103.839.812,70 din steklenih izdelkov in s tem operativne plane dosegli z 95,13 %. Povprečna stopnja rentabilnosti v tem obdobju znaša 12,14 %, planirana z letnim planom je bila 15,02 %.

Izplačani osebni dohodki:

Z letnim planom smo predvidevali, da bomo izplačali 60.006.292,00 din osebnih dohodkov, ali mesečno 5.000.524,33 din. Povprečni neto izplačani osebni dohodek na zaposlenega je bil planiran v višini 1.863,72 din.

V mesecu avgustu smo za osebne dohodke izplačali 4.811.873,95 din, povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega pa znaša 1.961,96 din. Povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega v obdobju januar—avgust znaša 1.931,62 din ali 103,61 % planiranega.

Lastna cena:

Glede na to, da smo v mesecu avgustu dosegli planirano proizvodnjo, je to ugodno vplivalo na višino lastne cene.

Z letnim planom smo predvidevali, da bo lastna cena za kg proizvedenega stekla znašala 7,65 din, in sicer 4,66 din poslovnih stroškov in 2,99 din osebnih dohodkov. Dosežena lastna cena za kg v avgustu znaša 6,70 din ali 87,49 % od planirane, od tega je bilo 3,87 din poslovnih stroškov in 2,83 din osebnih dohodkov.

Povprečna lastna cena za kg stekla v obdobju januar—avgust je dosežena z 7,29 din ali 95,28 % planirane, poslovni stroški 4,18 din in osebni dohodki 3,11 din.

Formiranje in delitev celotnega dohodka:

Celotni dohodek sestavljajo: realizacija stekla, realizacija uslug, realizacija trgovskega blaga, realizacija materiala ter izredni dohodki. Višina realizacije stekla je že podana in ko k tej realizaciji prištejemo še ostale elemente, potem dobimo dohodek za mesec avgust, ki znaša 13.110.014,92 din. Iz tako ustvarjenega celotnega dohodka pokrivalo realizirani del materialnih stroškov, amortizacije, nabavne vrednosti trgovskega blaga, nabavne vrednosti prodanega materiala in odpadkov ter izredne izdatke, vse

Terjatve in obveznosti:

	31. 7. 1973	31. 8. 1973
Terjatve od kupcev	30.330.027,80	25.844.068,87
Obveznosti do kupcev	— 2.222.183,63	— 3.337.582,46
Terjatve od dobaviteljev	2.820.087,54	3.408.928,13
Obveznosti do dobaviteljev	— 8.770.307,69	— 6.699.533,65

Krsnik Franjo

TAKŠNI PROBLEMI SE V SAMOUPRAVNI DRUŽBI NE BI SMELI POJAVLJATI

Uredništvo našega glasila je prejelo nepodpisano pismo pregledalk pri avtomatski proizvodnji. Praviloma v listu ne objavljamo nepodpisanih pisem, kljub temu pa tokrat moramo zabeležiti nekaj dejstev. V pismu je med drugim napisano, da pregledalke na avtomatski proizvodnji nimajo urejene malice, tako da nekatere večkrat ostanejo brez malice (ker ni ljudi, ki bi jih za ta čas zamenjale), kljub temu da je vsakemu delovnemu človeku zagotovljen določen čas za počitek in malico. Poleg tega navajajo v pismu, da imajo dokaj težke probleme glede dopustov, razen če gredo v Počitniški dom v Portorož ali v Bohinj.

Vse te probleme in še nekatere druge z objavo v našem časopisu ne bo moč rešiti, temveč smo se odločili, da pismo odstopimo samoupravnim organom, ki bodo vsakakor morali zaščititi pomembne pravice delavcev in delavk.

Pismo je odstopljeno komisiji za varstvo žena in mladine pri delavskem svetu in upamo, da ga bo le-ta kar najhitreje pretresla in ustreznim službam posredovala predloge za odpravo teh problemov, ki nikakor ne sodijo v našo samoupravno družbo, pa čeprav bi se iskala rešitev v odgovoru, da pač ni ljudi.

Prizadeti bodo najverjetneje, kot že marsikdaj, malo počakali in upamo, da bodo dobili odgovor, odgovorni činitelji pa bodo morali v najkrajšem času rešiti problem.

Uredništvo

SAMOUUPRAVNI SPORAZUM PRED OBRAVNAVO

Posebna komisija, imenovana od delavskega sveta podjetja, je izdelala osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju in ureditvi medsebojnih razmerij v podjetju Steklarne Hrastnik.

Ta sporazum bo v celoti objavljen v posebni obliki in dan teden dni pred organiziranim zborom delovnih ljudi v obravnavo. Kljub temu pa je potrebno, da obrazložimo določila nekaterih poglavij.

Komisija za ustanovitev TOZD je v spomladanskih mesecih izdelala teze za temeljne organizacijske združenega dela v Steklarni Hrastnik, od katerih je bil del objavljen tudi v glasilu »Steklar«, določeno število izvodov pa se je razmnožilo, tako da je bilo celotno gradivo dostopno skoraj vsakemu članu.

Spomladi so bili opravljeni zbori delovnih ljudi, ki so sprejeli predmetne teze z nekaterimi spremembami. Ob tem je treba poudariti, da je izhodišče za sklenitev samoupravnega sporazuma prva točka 22. amandmana ustave SFRJ, ki določa, da delavci v TOZD s samoupravnim sporazumom prosto združujejo delo in sredstva družbene reprodukcije. Subjekt pri sklepanju samoupravnega sporazuma so delavci TOZD. Sklenitev samoupravnega sporazuma predpostavlja torej obstoj TOZD. Zato je bilo potrebno pred sklenitvijo samoupravnega sporazuma nujno že konstituirati TOZD, ki bodo za tem odločale o združitvi z drugimi TOZD, na podlagi samoupravnega sporazuma. V tem sporazumu so vse TOZD v enakopravnem pogodbenem odnosu, ne glede na velikost, število zaposlenih in naloge posamezne TOZD.

V konkretnem osnutku je potrebno pač obrazložiti nekatera poglavja.

Splošne določbe so konstitutivne značaja, zato je tudi samo na kratko določena vsebina sporazuma, ki delavca najprej seznani o čem govori samoupravni sporazum. V splošnih določbah je tudi določeno, da so TOZD dolžni spoštovati samoupravni sporazum, kajti samo na zavestni podlagi izpolnjevanja bomo dosegli smisel obstoječih revolucionarnih družbeno-ekonomskih sprememb. TOZD so pač dolžne upravljati ustrezno dejavnost in zato je taka ureditev nujna. Vsaka samovoljna sprememba ene ali druge TOZD vodi k razbijanju enotnosti organizacije. Tudi predmet poslovanja mora biti določen v sporazumu, ker je osnova za registracijo. V danem primeru obstojijo še določene težave, ker za vse TOZD v okviru predmeta poslovanja že obstoječega statuta ni izvršena registracija, bistvo pa je v tem, da pristojne inšpekcijske službe v tej fazi dela ne morejo v celoti opraviti vseh nalog in izdati odločb, da so izpolnjeni varstveni pogoji. V tem smislu smo tudi v prehodnih in končnih določbah določili, da je potrebno registracijo treba izvršiti do 31. 3. 1974.

V samem ekonomskem delu, ki pravzaprav pogojuje obstoj TOZD, upoštevajoč jamstvo in pa ekonomske osnove delovanja, bo potrebno izrecno paziti na dve stvari:

Najprej je treba izvršiti tudi v smislu ustavnih amandmanov razdelitev sredstev, obveznosti in

pravic, na drugi strani pa določiti takih ekonomskih pogojev, da ne bo določena TOZD neopravičeno živela na račun drugih. Razdelitev sredstev v nekaterih primerih niti ni obdelana v samem sporazumu in ima samo čisto nekaj formalnih določil, vendar menimo, da je to potrebno vnesti v sporazum, zlasti v primerih nastopanja izločitev, odcepitve ali drugih reorganizacij. Pri samem ekonomskem delu, ki ga bo treba še naknadno obdelati, smo zastavili malo drugačno stanje kot nekje izhaja iz samega ustavnega amandmana. To je nekako opravičljivo, ker v danih razmerah verjetno ne bi bilo mogoče ob drugačnih kriterijih zagotoviti enakopravnosti TOZD in kot je bilo že rečeno, da ena TOZD ne bi živela na račun druge.

Iz vsebine bi namreč moralo v celoti izhajati to, da dohodek, ki se ustvarja s poslovanjem, pripada v celoti delavcem dotične TOZD, in da se dohodek ugotavlja in deli le v TOZD, ne glede na to, ali je bil tudi ustvarjen v TOZD s skupnim poslovanjem, z združevanjem dela in sredstev v delovni organizaciji ali zunaj nje. To jasno dokazuje, da ugotavlja dohodek in z njim razpolaga le TOZD. Dohodek pa se ugotavlja na način, ki ga določa zakon, in sicer na podlagi tržne vrednosti. V tem pogledu so določila glede ugotavljanja dohodka TOZD delavnic, energetike in skupnih služb znatno primernejša, kot če bi bilo to določeno po tržnih cenah.

Tudi v samoupravnem sporazumu je delno obdelana odgovornost, vendar je to odgovornost, čeprav je konkretnost kot je bila v obstoječih predpisih — statutu, zelo težko opredeliti. Pri opravljanju se praktično glede na ime in obliko ni znatno spremenilo s tem, da je decentralizacija upravljanja tako močna, da predstavlja kvalitetno družbeno spremembo. Morda izraz skupščina podjetja ni najprimernejši, vendar to je najmanj, kar se lahko spremeni. Kolektivno izvršilni organi podjetja kot celote so pri svojih funkcijah glede na TOZD zelo omejeni. Bistveno je tudi to, da je na novo vpeljana arbitraža. Za podjetje kot celoto obstoji samo eden individualni izvršilni organ, medtem ko je opaziti, da imajo ostale organizacije več teh izvršilnih organov. Vsebinsko je popolnoma spremenjena vloga delavskega sveta TOZD, kakor njegovih kolektivno izvršilnih organov, s posebnim poudarkom še na individualno izvršilne organe, kar se pa s sporazumom samo delno ureja enotno, vse ostalo pa se prepušča TOZD. Vpeljana je tudi delavska kontrola, tako na nivoju podjetja kot v TOZD. Pozorneje bo potrebno tudi preveriti prehodne in končne določbe, ker če bo sporazum podpisan, bo še mnogo, mnogo nalog v zvezi z realizacijo sistema, ki je postavljen v predlogu osnutka.

Pri sklepanju samoupravnega sporazuma pa je potrebno paziti tudi na način odločanja o sprejemu. O osnutku, ki bo predložen delovnim ljudem, bodo na zboru neposredno odločali delovni ljudje. Poudariti je treba, da je samoupravni sporazum o združevanju v delovno organizacijo sklenjen, ko v vsaki TOZD dve tretji-

ni vseh delavcev sprejmeta sklep o sklenitvi sporazuma in ko ga podpišejo pooblaščen delavci v vseh temeljnih organizacijah. Pooblaščen morajo biti določeni že v sklepu o organiziranju TOZD. Zakon tudi obvezuje vsako ustanovljeno TOZD, da v 8 dneh od dneva, ko se sprejme sklep o organiziranju, pošlje ta sklep vsem delom delovne organizacije, ki so organizirani kot TOZD. V nobenem primeru ne more delavski svet delovne organizacije ali izvršilni organ sprejeti akta o ustanovitvi, ker je le neodtujljiva samoupravna pravica delavcev. Tudi konstituiranje se mora vpisati v 15 dneh po končanem zboru delovnih ljudi, ko se sporazum vpiše v register pri okrožnem sodišču. Sodišču je potrebno predložiti tudi vso ustrezajočo dokumentacijo o ekonomski upravičenosti, o izpolnjenih pogojih varstva pri delu, samoupravni sporazum, sklep zbora delovnih ljudi, dejavnost TOZD, po-

oblaščenice za podpis sporazuma itd. Zaradi zapletenosti postopka, njegove pomembnosti v zvezi s konstituiranjem in sprejetjem temeljnega dokumenta bi bilo prav, da vsak član delovne skupnosti, zlasti pa predstavniki organov in družbenopolitičnih organizacij, dosledno predelajo osnutek sporazuma, da se bodo že na zboru delovnih ljudi razčistile nejasnosti, da ne bi bilo kasneje očitana in kršenja ustavnih pravic. Ob vsem tem pa je potrebno poudariti, da v zvezi z ustanavljanjem TOZD in sprejetjem samoupravnega sporazuma ne gre za tipično decentralizacijo, niti za spremembo obstoječih poslovnih razmerij in drugih oblik, temveč gre za novo organiziranost, nove organizacijske oblike, v katerih se delavci dejansko povezujejo, zainteresirani za usodo tega, kar ustvarjajo, s tem da uveljavljanje pravic ne sme škodovati drugim in da ni kršena notranja enotnost.

IZRAČUN SREDSTEV ZA OSEBNO IN SKUPNO PORABO PO MERILIH SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA

Poslovni odbor je na seji, ko je obravnaval rezultate poslovanja za dobo januar—julij, sprejel sklep, da se izdela izračun sredstev za osebne dohodke po merilih samoupravnega sporazuma za dobo januar—avgust 1973. Iz poročila o rezultatih poslovanja za dobo januar—julij je razvidno, da smo v tem obdobju ustvarili 2.077.997,09 dinarjev nepokritih osebnih dohodkov. Ti nepokriti osebni dohodki so rezultat interne delitve dohodka, ki jo je sprejel delavski svet ob sprejetju družbenega plana za leto 1973. Ustvarjeni dohodek je merilo, ki vpliva na višino faktorja stimulacije, in ko smo v letnem planu izračunavali maso sredstev za osebne dohodke, je račun pokazal, da bi na osnovi planiranega dohodka za leto 1973 znašal fak-

tor stimulacije 24 %. Na osnovi dejanske realiziranega dohodka v obdobju januar—junij je znašal realizirani faktor stimulacije 23,67 %; ker sta pa meseca julij in avgust po doseženem dohodku precej izpod $\frac{1}{12}$ letnega plana, je to vplivalo na doseženi faktor stimulacije za obdobje januar—avgust, in sicer znaša faktor stimulacije za to obdobje 22,18 %. Tudi valorizacija kalkulatinskih osebnih dohodkov prvih treh skupin, ki velja od 1. julija naprej, ni mogla v celoti pokriti razlike v obračunanih sredstvih za osebne dohodke, ki je nastala zaradi zmanjšanja faktorja stimulacije. Na osnovi sedaj veljavnih meril samoupravnega sporazuma, kalkulatinskih osebnih dohodkov in ustvarjenega dohodka smo dobili naslednje podatke:

SREDSTVA PO SAMOUPRAVNEM SPORAZUMU:

1. Skupni bruto kalkulatinski osebni dohodki	30.735.462,41
2. Sredstva za osebne dohodke iz stimulacije (faktor stimulacije januar—avgust je 22,18)	6.817.125,56
3. Dohodki iz delovnih dohodkov za omejeno skupno porabo	1.823.148,80
4. Skupaj dogovorjena osebna in skupna poraba	39.375.736,77

Dejansko realizirana sredstva za osebno in skupno porabo:

1. Realizirani del osebni dohodkov januar—avgust	38.176.299,06
2. Izplačano za omejeno skupno porabo	1.529.811,25
Skupaj razporejeni del dohodka za osebno in skupno porabo	39.706.110,31

Izplačano nad sredstvi, oblikovanimi po samoupravnem sporazumu, to je razlika med razporejenim delom dohodka za osebno in skupno porabo in skupaj dogovorjenimi sredstvi za osebno in skupno porabo, 330.373,54 din, ali z drugimi besedami povedano, v obdobju januar—avgust smo izplačali za

330.373,54 din več kot nam omogočajo merila samoupravnega sporazuma.

Po zakonu o samoupravnem sporazumu smo dejanski obračun sredstev dolžni predložiti Službi družbenega knjigovodstva ob polletni realizaciji, 9-mesečni realizaciji in po zaključnem računu (Nadaljevanje na 4. strani)

ZOPET V SVOJEM KOLEKTIVU

Pred več kot štirimi leti je doživel hudo prometno nesrečo na železnici naš delavec ŠPAN Alojz. Kadar se je vračal z dela, ga je pot vodila iz Zidanega mosta do doma ob železnici.

Tistega usodnega dne pa je ušoda hotela, da je ob prečkanju proge pridrvel iz nasprotne smeri tovorni vlak, zadela tovariša Špana in mu odrezal obe nogi.

Skoraj polna štiri leta je trajalo zdravljenje. Takoj po nesreči je bil pripeljan v celjsko bolnišnico. Po končanem začetnem zdravljenju so ga premestili v Zavod za rehabilitacijo invalidov v »SOČO« v Ljubljani. V ta zavod se je vračal pogostokrat.

Zdravljenje se je uspešno končalo. Ker smo vedeli, da bo treba poiskati primerno zaposlitev, saj je bilo razumljivo, da z amputiranimi nogami ne bo sposoben opravljati dela krogljarja v obratu osnovne proizvodnje.

Iskanje primerne delovnega mesta je bila skrb vseh, ki so omogočili poklicno rehabilitacijo na delovnem mestu izdelave šablon. Menili smo, da je to delovno mesto vedno zasedeno s ključavničarjem, katerih pa nam že tako primanjkuje.

Dolžni smo poudariti izredno zavzetost našega obratnega zdravnikarja za rešitev zadev, ki so nastale v času, ko se je tov. Špan ponovno vrnil v Hrastnik. Najprej je bilo treba urediti primerno stanovanje, pomoč pri nabavi opreme in najvažnejše, priprava delovnega mesta. Ko smo

iskali ustrezno delovno mesto in se odločili za tistega, ki ga zaseda sedaj, smo naleteli na razumevanje pri zaposlenih v delavnicah. Način, kako je bil sprejet v novo okolje tov. Špan, je vreden vse pohvale in še več, prav v tem primeru se je pokazala velika socialistična zavest, delavska solidarnost, predvsem pa stopnja srčne kulture naših delavcev.

Ko smo se pogovarjali s tovarišem Španom, nam je dejal, da čuti neizmerno hvaležnost vodstvu sindikata za njihov obisk v Kranjski gori, članom komisije za dodelitev stanovanja, dr. Vukomanoviču in vsem, ki so mu kakorkoli pomagali v njegovih težkih trenutkih.

Med rehabilitacijo pa mu je naš marljivi delavec tov. Podmenik Franc napravil nov stroj za obdelavo šablon. Ko bo ta stroj našel primeren delovni prostor, bo s tem tov. Španu omogočeno veliko lažje delo, saj je prav ta stroj, katerega je po lastni zamisli izdelal tov. Podmenik, funkcionalno izdelan tako, da omogoča dela človeku, ki nima svojih nog.

Želimo, da bi se v času rehabilitacije izpopolnil tako, da bi se počutil enakopravnega, polno produktivnega člana našega kolektiva. S tem bi dosegel zopet svoj življenjski jaz.

Vsi tisti, ki so skrbeli zanj ob njegovi ponovni vrnitvi na novo delovno mesto, pa naj bodo prepričani, da so opravili svojo delovno in družbeno dolžnost.

Alojz Špan pri novem stroju za obdelavo šablonov — izdelal ga je naš marljivi delavec Franc Podmenik

NOČNO DELO PONOVO VPRAŠANJE

Že v preteklem letu smo precej poročali o vprašanju nočnega dela žena in mladine. Pripravljen je bil tudi sanacijski program glede delne odprave nočnega dela. Toda kljub vsem akcijam, željam in sklepom je vprašanje nočnega dela žena in mladine v našem podjetju iz dneva v dan bolj pereče. Nihče ne trdi, nihče se ne upira temu, da ne bi dosledno izpolnjevali sklepe in priporočila naših organov, kakor tudi podpisane konvencije. Zaradi pomanjkanja delovne sile, na

drugi strani pa povečanja proizvodnje in dela v treh oziroma štirih izmenah je nujno ravno število izvršiteljev nočnega dela tudi na takih delovnih mestih, kjer so izključno zaposlene žene in mladina. Čeprav smo se v zadnjem dogovoru odločili, da odpravimo vse izvršitelje-ženske iz delovnih mest ročne in polavtomatske predelave steklene mase, bo vsekakor povečana proizvodnja zahtevala povečanje števila delavk v kontroli. Vprašanje nočnega dela pregledalk je skoraj

nerešljivo ne da bi prikrajšali za nekatere delovne pravice druge kategorije delovnih ljudi ali da ne bi to šlo na račun obsega proizvodnje. Vprašujemo se, kako bi bilo v primeru, če ne bi dobili soglasja za nočno delo. Ob vsem tem pa smo dolžni, da posredujemo priporočila in sklepe, ki jih je pred kratkim sprejela skupščina SR Slovenije glede učinkovitejšega varstva zaposlenih žena in mladine, ki delajo v nočni izmeni. V ta namen je sprejela naslednja priporočila:

— O potrebi in upravičenosti nočnega dela žena naj razpravljajo in sklepajo organi samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela. Če povzamemo organizacijsko ustanovitve TOZD v Steklarni Hrastnik, se pač sedanja OZD kontrola razdeljuje na posamezne TOZD, kar pomeni, da bodo morali delavski sveti TOZD razpravljati o vprašanju predmetnega nočnega dela in najti tudi ustrezne rešitve.

— TOZD ali podjetje kot celota naj v okviru razvojnih programov izdelajo petletne programe o postopnem zmanjševanju obsega nočnega dela žena in zlasti o čimprejšnji odpravi nočnega dela matere z otroki do 7 let starosti.

— Za delovna mesta, kjer je nočno delo še neogibno potrebno, je treba v programih predvideti ukrepe za izboljšanje delovnih pogojev za nočno delo.

— Organizacije združenega dela naj v sodelovanju z ustreznimi organizacijami in organi poskrbe za ureditev varstva otrok delavk, ki delajo v nočni izmeni.

— Delavkam, ki delajo ponoči, naj organizacije združenega dela zagotovijo topli obrok v ustreznih, kaloričnih vrednosti ter prevoz na delo in z dela.

— Industrijske, gradbene in prometne organizacije naj do konca leta 1973 v celoti odpravijo nočno delo mladoletnih delavcev (to je sedaj delavcev v starosti od 17. do 18. leta).

— S svojimi sklepi je skupščina naložila republiškemu sekretariatu za delo, da vodi restriktivno politiko pri dajanju soglasij za uvedbo nočnega dela žena in da ga daje le izjemno ter na osnovi programov o obveznem postopnem zmanjševanju nočnega dela žena. Določila je kompletne naloge organom inšpekcije dela. Republiškemu sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo je naročila, da mora skupaj z zavodom za zdravstveno varstvo izdelati analizo o vplivu nočnega dela na zdravje žena in pripraviti konkretne predloge ukrepov, ki jih je treba v ta namen uveljaviti v dejavnosti zdravstvene službe in organizacije združenega dela.

Če primerjamo vse navedene sklepe in priporočila s pogoji dela in poslovanjem v našem podjetju, ne moremo trditi, da nismo storili mnogo, ostajajo pa bistvena vprašanja, kako urediti predmetne razmere glede postopne odprave, ko se na drugi strani pojavljajo potrebe po novih izvršiteljih, po povečanju dela proizvodnje, ko gre po svoji vsebini tudi glede na težino dela za delovna mesta, ki so izmed ostalih delovnih mest zelo primerna za zaposlovanje žena. Verjetno bo mogoče ostala priporočila Skupščine do konca realizirati, pri čemer se bo dejansko pri zaprosilu za pristanek nočnega dela žena lahko upoštevalo tudi to, da podjetje skuša vsako leto zmanjšati število žena na nočni izmeni in da zagotavlja druge ustrezne predpisane pogoje.

PORODNIŠKI DOPUST

Če delavka brez svoje krivde ne izrabljuje 28 dni dopusta pred porodom, sme neizrabljeni čas pred porodom izrabiti po porodu

Iz utemeljitvene sodbe vrhovnega sodišča Jugoslavije v konkretnem primeru povzemamo:

Pravico delavke do porodniškega dopusta ureja 77. člen temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Po tem predpisu ima delavka pravico do nepretrganega porodniškega dopusta najmanj 105 dni. V drugem odstavku tega člena pa je predpisano, da glede na zdravniški izvid delavka lahko nastopi porodniški dopust 45 dni pred porodom, mora pa ga nastopiti vsaj 28 dni pred porodom.

Tako je torej z zakonom določen najkrajši čas porodniškega dopusta, saj je predpisan tudi čas, kdaj lahko delavka nastopi porodniški dopust. Delovna skupnost ima pravico, da s svojim splošnim aktom ureja pravico do porodniškega dopusta, pri čemer pa lahko določi tudi čas njegovega trajanja v skladu z omenjenimi določbami temeljnega zakona o delovnih razmerjih. Delavka pa ima v času porodniškega dopusta tudi pravico do nadomestila osebnega dohodka po določbah o zdravstvenem zavarovanju in obveznih oblikah zdravstvenega varstva prebivalstva. Po 39. členu omenjenega zakona pripada delavki nadomestilo osebnega dohodka za čas porodniškega dopusta, ki je kot najmanjši določen z zakonom.

Skupnost zdravstvenega zavarovanja pa sme na podlagi 81. člena zakona o zdravstvenem zavarovanju in obveznih oblikah zdravstvenega varstva s statutom ali drugim splošnim aktom urejati pravice in obveznosti oskrbovancev iz zdravstvenega zavarovanja. Glede na to lahko skupščina skupnosti zdravstvenega zavarovanja v statutu ali drugem splošnem aktu podrobneje določi pravico do nadomestila osebnega dohodka v času porodniškega dopusta, ker je to ena izmed pravic, ki izvirajo iz zdravstvenega zavarovanja. Vendar pa skupnost zdravstvenega zavarovanja ne more določiti trajanja porodniškega dopusta. (Nadaljevanje na 10. strani)

Izračun sredstev

(Nadaljevanje s 3. strani)
čunu. Če se ob teh izračunih pokaže, da so izplačana sredstva za osebno in skupno porabo višja od oblikovanih sredstev po samoupravnem sporazumu za ta obdobja, so sredstva izplačana nad samoupravnim sporazumom osnova za izračun prispevka v republiški sklad skupnih rezerv.

Vodja plana in analize
Franjo Krsnik

Temeljne organizacije združenega dela - ustavna pravica in dolžnost

V 36. členu zvezne ustave je določeno, da delavci v delu delovne organizacije, ki tvori delovno celoto, v kateri se da uspeh njihovega skupnega dela samostojno izraziti kot vrednost, bodisi v zamenjavi in sami delovni organizaciji, bodisi na trgu in v kateri lahko delavci na tej podlagi uveljavljajo svoje družbeno-ekonomske in druge samoupravne pravice v medsebojnih razmerjih v delovni organizaciji, v drugih oblikah združenega dela in v družbi kot celoti imajo pravico in dolžnost, da organizirajo tak del kot temeljno organizacijo združenega dela.

S tega vidika jasno izhaja, da je taka organizacija v najtesnejši povezavi z našim družbenim razvojem. Poleg tega določila se odraža tudi v ostalih ustavnih dopolnilih, da smo dobili dodatne družbene norme, s pomočjo katerih bomo uspešnejši in hitreje premagovali protislovja in utrdili pot razvoja samoupravnih odnosov na osnovi družbene lastnine sredstev za delo.

Tudi v Steklarni Hrastnik se pripravljamo na novo organizirano obliko samouprave v pogledu ustavnih dopolnil. Uveljavitev samoupravljanja na osnovah, ko delavski razred razpolaga s celotno presežno vrednostjo in s celotno pogojev, sredstev in rezultatov dela, je tisti korak, ki ga je potrebno sedaj realizirati. Tega pa se ne da opraviti stihijno, temveč ob aktivizaciji in zavestnem sodelovanju delovnega človeka kot posameznika in kot organiziranega nosilca gospodarske in druge družbene dejavnosti, kot nosilca vseh pravic in dolžnosti ter obveznosti kot člana vsake družbeno-politične ali družbene organizacije ter družba ter njene dejavnosti — kot integralne osebnosti z voljo, pripravljenostjo in znanjem, ki jih združuje z drugimi ljudmi za uresničevanje svojih, skupnih in družbenih sredstev ter potreb. Na tako celovito in zavestno osebnost računajo ustavna dopolnila, kadar govorijo o delovnem človeku — samoupravljavcu.

Družbeno-ekonomska vsebina ustanovitve novih oblik je v tem, da delavci razpolagajo z vsemi pogoji, sredstvi in rezultati svojega dela. Gre torej za odpravo razpolaganja z viškom dela mimo in brez delavca in za politično ter ekonomsko obvladovanje njegovega lastnega presežnega dela in vseh odnosov, ki jih presežno delo ustvarja.

Spoznanje in izkušnje, ki nastajajo v praksi pri organiziranju TOZD, njihovem snovanju in povezovanju, so zelo pomembne in jih bo potrebno upoštevati tudi pri organiziranju teh oblik v našem podjetju. Steklarna Hrastnik postaja delovna organizacija z večjimi TOZD in ti TOZD so nastali z neposrednimi odločitvami delavcev. To je prvenstvena naloga, ki je obvezno spodbujena s temeljnimi cilji, in sicer pri državi samoupravljanje delovnim ljudem ne glede na velikost organizacije. Za ustrezno odločanje delavcev se je potrebno držati ustavnih kriterijev, vnaša-

nja novih ali opuščanje teh ni dopustno, saj lahko pomeni kršenje ustavnih pravic. Pogoji ustvarjanja in delitve dohodka ter pravice delavcev do njih so ustavno zajamčene v TOZD, predvidene ni nobene izmene, po kateri bi se lahko dohodek ustvarjal tudi mimo TOZD.

Združevanje TOZD v delovno organizacijo je vzporeden proces, ki teče istočasno. Opravljajo se zahtevne naloge od premoženjsko praktičnih, organizacijsko kadrovskih, vzpostavljajo se računi in osnove enakopravnega sodelovanja med TOZD.

Na nivoju TOZD in odnosov, ki so neposredno pod vplivom delavcev, je za odnos doseženih in drugih vprašanj potrebna stalna in intenzivna družbeno-politična aktivnost subjektivnih sil. Njihova dnevna dejavnost in osveščanje bo največ pripomogla k izobrazbi delavca. Zaostajanje za stopnjo razvitosti proizvodnih sil, za družbenimi odnosi zahteva dialektično povezanost. Odnosi nikakor ne morejo biti podrejenega pomena. Z urejanjem proizvodnih odnosov se bije tudi boj za družbeno in gospodarsko stabilnost, za standard delovnih ljudi, pri tem pa imajo medsebojni odnosi verjetno največji pomen.

Na zborih delovnih ljudi, ki bodo konec meseca septembra, kjer bo obravnavan osnutek zvezne in republiške ustave in kjer se bodo delovni ljudje s sprejetjem samoupravnega sporazuma, ki določa proizvodne, družbene in medsebojne odnose med posameznimi TOZD, bo potrebno, da bodo delavci samostojno uresničili svojo ustavno pravico, s tem da se bodo opredelili za konkretno organizacijske oblike in na podlagi predlaganega sporazuma sprejeli taka medsebojna razmerja v združenem delu, ki zagotavljajo neposrednost odločanja, kakor tudi enakost vseh organizacijskih oblik. Novi sistem verjetno še ni docela obdelan z ekonomskega vidika, vendar bodo prikazani pokazatelji lahko temeljna osnova za razpravo o delitvi sredstev s postavitvijo odnosov delavskih svetov TOZD in delegatov skupščine, kakor drugih ekonomskih odnosov. Vedeti je treba, kot govori osnutek ustave, da je temeljna organizacija združenega dela temeljna oblika združenega dela, v katerih delavci neposredno in enakopravno uveljavljajo svoje družbeno-ekonomske in druge samoupravne pravice in odločajo o drugih vprašanjih svojega družbeno-ekonomskega položaja.

To določilo ustave praktično in pravno pove vse, potrebno je samo aktivno sodelovati, se vključiti v sistem samouprave, uveljavljati pravice in dolžnosti kot član delovne skupnosti v skladu s sklenjenim sporazumom. Samo z dosledno aktivnostjo bomo lahko realizirali družbeno-ekonomski položaj TOZD in delavcev, da ne bo po svojih rezultatih tako glede samouprave in ostalih oblik TOZD postala taka organizacijska oblika kot so bile ekonomske enote, ker bi v tem primeru kršili temeljna ustavna načela.

UKRADENI OTROCI

SREČANJE NEKDANJIH INTERNIRANIH OTROK V RAZNIH NEMŠKIH TABORIŠČIH V LETIH 1941—1942

Združenje borcev, sekcija internirancev Hrastnik, je na željo začasnega odbora pod imenom »UKRADENI OTROCI« dne 8. septembra 1973 organizirala srečanje nekdanjih interniranih otrok, ki so bili v mesecu avgustu 1942 odtrgani iz naročja svojih staršev in poslani v taborišča širom Nemčije.

Osmega septembra je tako Hrastnik svečano sprejel »Ukradene otroke« iz cele Slovenije, ljubljanske, mariborske, celjske, novomeške in celo reške regije, pred centralnim spomenikom padlih v NOB. Svečane proslave pred centralnim spomenikom v Hrastniku se je med drugimi udeležila tudi članica sveta federacije tov. Lidija Šentjunc. Poleg predstavnikov političnih in družbenih organizacij Hrastnika so bili na proslavi tudi nekateri hrastniški prvoborci, živeči izven Hrastnika.

Točno ob devetih je rudarska godba na pihala odigrala državno himno, nakar je po otvoritvenih besedah predsednika sekcije internirancev vsem zbranim udeležencem tega srečanja spregovoril predsednik ZZB NOV Hrastnika, tov. Jakopič Maks-Jur. V svojem pozdravnem govoru je orisal trnjevo pot, katero so morali brez svojih starišev prehoditi nekdanji ukradeni otroci. Dejal je, da so to bili otroci borcev, ki so svoja življenja žrtvovali za svobodo jugoslovanskih narodov in socialistično ureditev v naši družbi. Zato jih kot nekdanje mlade aktiviste, kurirje in borce z veseljem sprejemamo v Hrastniku in jim zaželimo res prirčno počutje z nami v naši sredini.

Po njegovem govoru so sledile recitacije, moški pevski zbor Svobode I. Hrastnik pa je posamič in skupno z godbo na pihala zapel nekaj pesmi.

Za tako svečan sprejem v Hrastniku se je Hrastničanom v imenu začasnega odbora »Ukradenih otrok« zahvalil predsednik te sekcije, hrastniški rojak in ukradeni otrok tov. Govejšek Rudi. Zbor pa je pozdravil tudi ne-

kdanji ukradeni otrok, sedaj profesor tov. Marolt Slavko.

Po zaključku proslave in polaganju venca k spomeniku padlih borcev NOB so se udeleženci srečanja razdelili v dve grupi tako, da je ena obiskala muzej NOB, druga pa je odšla na ogled steklarne, kjer se je seznanila s procesom dela v proizvodnji.

Najbolj ganjeni pa so bili udeleženci tega srečanja, ko so zapuščali steklarske prostore, kjer so prešli spominsko vazo, izdelek Steklarne Hrastnik, na kateri je vpisano: »SREČANJE UKRADENIH OTROK« Hrastnik 8. 9. 1973. Na drugi strani je slika nemškega vojaka z otrokom s culo na rami, ter pozdrav v obliki akrostiha.

Takrat se je marsikateremu ukradenemu otroku zarosilo oko in se je bežno spomnil časov iz leta 1941—1942, ko je kot otrok moral zapustiti svoj ljubljani dom, svoje domače ognjišče, sedaj pa ga je kolektiv steklarne obdaril s takšnim zanj dragoce- nim darilom.

Po gledu steklarne in muzeja NOB so udeleženci skupno z Lidijo Šentjunc prispeli pred dom Zveze vojaških starešin na nasi- pih, kjer so bili tudi pogoščen.

Šele tukaj se je razvilo pravo srečanje, stiskanje rok, spoznavanje med seboj, kajti od osvoboditve pa do danes je preteklo že mnogo let, večinoma so že poročeni, aktivni delavci v podjetjih, ustanovah, inženirji, tehniki, zdravniki in prosvetni delavci. Večkrat je bilo slišati: »Ti si Ančka iz Mozirja, nisem te spoznala lansko leto v Celju, tu pa si se mi zdela prava, nato je sledil dolg objem in poljubljanje pa tudi solze v obeh.

Ja, takšno srečanje je že tretje po vrsti in tokrat v Hrastniku. Tu so se zbrali mladi moške in žene, nekdanji »UKRADENI OTROCI«, kateri so svoja najboljša leta in mlado življenje preživljali v večnem strahu, pomanjkanju in bedi širom Nemčije v taboriščih, kot so: Fronlajten, Selingenporten, Saldenburg, Neustift, Coburg, Bamberg, Meten Strausing in še nekaterih taboriščih. Za nas ni bilo mehke mamine roke, niti trde očetove besede, nismo se greli s koščkom kruha pred toplim ognjiščem, ampak smo morali večkrat za kazen goli brez srajc in bosji v najhujši zimi v snegu stati po celo uro. Po prestani kazni smo si trli s cunjami premrzle ude, večkrat pa smo ostali brez kosila in večerje. Nemci so hoteli iz nas napraviti sodobne janičarje, vendar jim to ni uspelo, kajti mlajšim so pomagali starejši, tako da nismo hoteli govoriti nemško, niti peti nemških pesmi, nismo hoteli delati, kar so nam naložili naši lagerfirerji, zato smo bili kaznovani na vse načine. V prvem taborišču Fronlajten smo omogočili pobeg iz lagerja nekaterim taboriščnikom, med njimi Šarhovim sinovom.

Po bitki v Stalingradu so v nekaterih taboriščih risali peterokrake zvezde ter srp s klavirjem in te obešali na stene. Zato so nas zapirali v bunkerje, topli z gumijevkami, a mi smo molčali. (Nadaljevanje na 12. strani)

Razvoj izhodišč študije reprezentančnega

Vsaka dobra raziskava na področju designa naj bi prešla okvire predmetne rešitve naloge, kar pomeni, da naj bi obsegal rezultat poleg predmetnega predloga tudi neposredna zanimiva izhodišča za nove naloge. Ta postavka je bila upoštevana v študiji reprezentančnega artikla Steklarne Hrastnik (objavljena tudi v Steklarju — 8. 3. 1973). Da pa ne bi ostalo samo pri formalnem zadoščanju temu pogoju, sem razvoj izhodišč obdelal kot samostojno raziskavo. Seveda pa si te raziskave ni moč misliti brez opore na izsledke iz osnovne raziskave ali bolje, ravno nekatere njene bistvene postavke so odločilno pogojevale zdajšnjo nalogo.

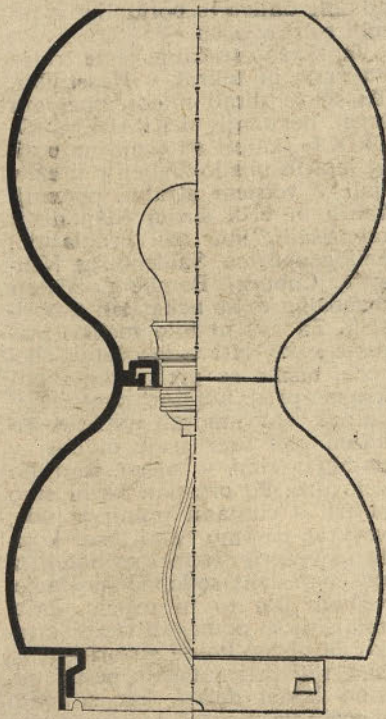
A) ANALITIČNA FAZA

1. Analiza programa razsvetljave Steklarne Hrastnik

Analiza obstoječega programa razsvetljave Steklarne Hrastnik pokaže predvsem proizvodnjo in prodajo polfabrikatov. Pri določenem številu proizvodov pa je praktično nemogoče govoriti o polfabrikatih, tu mislim na plafonjere. Dejstvo je, da je edina funkcija plafonjere posredovanje svetlobe, funkcija armature pa je popolnoma uslužnostna napram plafonjeri, še več — sama armatura je tudi popolnoma skrita za steklenim delom. Pa vendar gredo ta svetila v prodajo pod imenom istega, ki doda pomožni del — armaturo.

2. Osnove za izhodišča raziskave

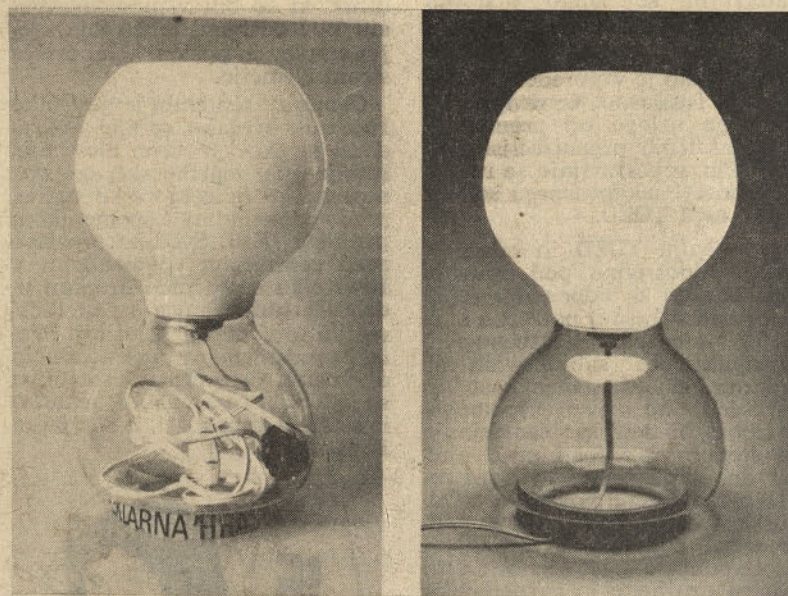
Odveč je razpravljati o razlikah glede prodaje polfabrikatov in končnih izdelkov, ker je ta razlika velika in očitna glede na ceno, ime podjetja in s tem v zvezi tudi glede na prihodnost podjetja.

Slika 1

Za mene kot oblikovalca je bila ta analiza predvsem vzpodbuda, projektirati svetila, pri katerih bi podobno kot plafonjere, steklo imelo primarno in edino vrednost, vsi ostali deli pa so pomožni in služijo na primer le za dovod elektrike. Vendar pa ni samo konstrukcijska enostavnost

bistvena in tudi ne samo dober design; pomembno je lansiranje teh proizvodov glede na izkušnjo pri plafonjerah in glede na originalnost na novo projektiranih svetil. Preprosto povedano: gre za končne izdelke in ne za polfabrikate, gre za ime podjetja in za višjo ceno izdelkov.

Slika 2

3. Analiza razsvetljave glede na način izdelave

Pomemben faktor pri razsvetljavi je kvaliteta izdelave in pa razne variacije v samih tehnikah izdelave. Na dlani je, da je tu mišljena ročna izdelava, ki je sicer količinsko omejena v odnosu na strojno, vendar dopušča skoraj neomejeno število variacij. Omembe vredno je dejstvo, da posebno zahodne države, torej konvertibilna področja, ne najdejo več delovne sile za to tehniko izdelave, in imajo torej ročno izdelana svetila še prihodnost, seveda v odvisnosti od originalnosti designa in izdelave. Ta postavka je pomembna pri tej raziskavi.

4. Možnosti izdelave pomožnih delov svetil v Steklarni

Pomožne delavnice Steklarne Hrastnik imajo določene stroje in tudi usposobljene ljudi, pa vendar ne gre računati na izdelavo kakšnih zahtevnejših armatur, ali vsaj ne v tem trenutku. Ostaja torej možnost skrajno enostavnih pomožnih delov svetil, če gremo na končne izdelke. Omembe vreden je tudi kartonažni oddelek v Steklarni, ki se postopoma dopolni in razširi.

B) STVARILNA FAZA

1. Projektiranje — določitev teme

Postavke iz analitične faze te raziskave ter postavke iz študije reprezentančnega artikla pogojujejo izbor teme projektiranja: namizna in stoječa (talna) svetila. Pri stenskih ali stropnih svetilih je plafonjera idejno namreč že rešitev v smislu gornjih postavk, seveda če odmislimo zdajšnji način prodaje in pa morda preveč komplicirano armaturo.

2. Projektiranje — zasnova

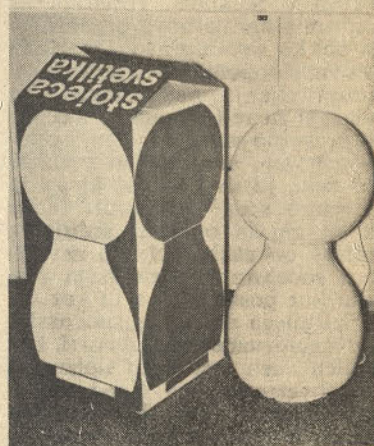
Osnovni elementi, ki sestavljajo svetilo, so določeni: steklo kot osnovni in najvažnejši del ter po-

možni deli — vrhica z mikro stikalom, žarnično grlo, vtikač in žarnica. Svetilo je sestavljeno preko žarničnega grla s pomočjo dveh kovinskih ploščic, kot je primer pri reprezentančnem artiklu. Vendar gre zdaj za enojen podstavek, ki ima gotove prednosti v odnosu na 5 valjkov pri

e) možnosti reklame na podstavku (slika 2);

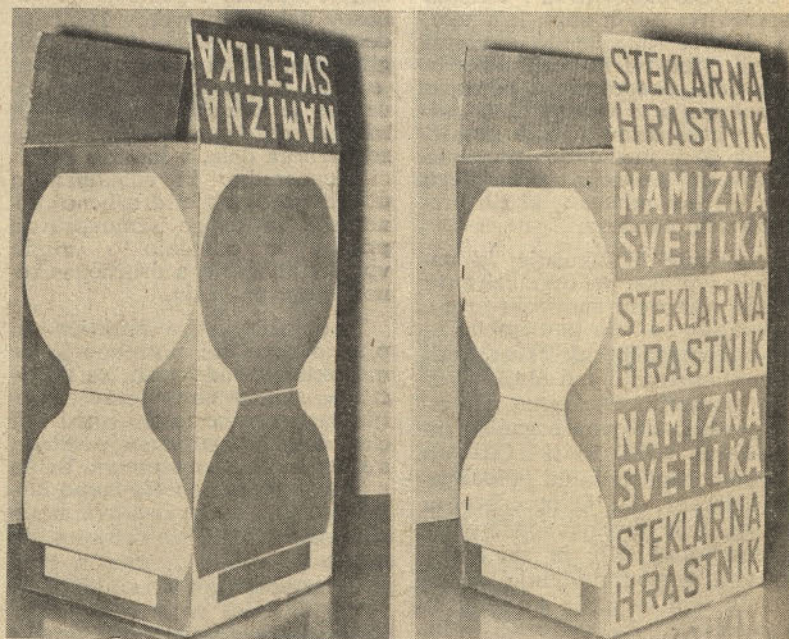
f) dobra kompenzacija;

g) izredno nizka cena.

Slika 5

Negativna plat te rešitve je lahko misel, da bo na primer stoječa svetilka stala na mokrih tleh in bo karton odpovedal (v primeru plastike to ne pride v poštev). Tu je potrebno povedati, da

Slika 3

artikla steklarne Hrastnik

a) v količkah urejenih stano-
vanjih svetilke ne bodo postav-
ljali na mokra tla;

b) obstajajo različne vrste kar-
tonov — tudi kartoni, ki vode ne
vsrkajo.

čin predstavlja proizvod ozi-
roma proizvajalca. Slika 5 pred-
stavlja stoječo — talno izvedbo
istega svetila in embalažo glede
na dejansko velikost. Tu sta
osvetljena spodnji in zgornji del,
dana pa je možnost osvetlitve

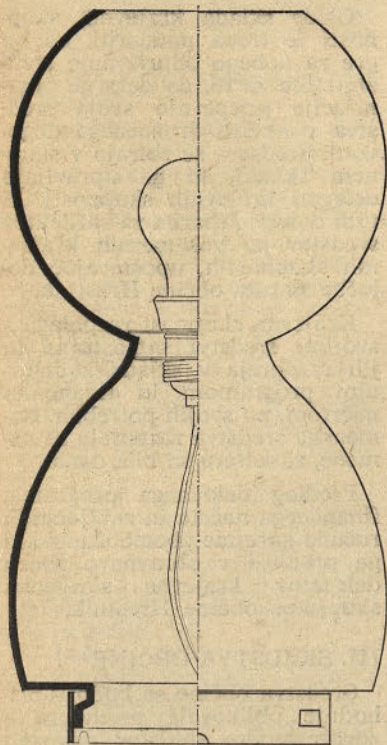
enega samega dela svetilke.

Obstajajo seveda tudi možnosti
kombinacij znotraj te oblike
(opal s prozornim, rjavim itd.)
in pa seveda druge oblikovne re-
šitve. Risba 6 predstavlja eno-
delno namizno svetilo (slika 7
— fotografija prižganega svetila).
Tu žarnično grlo ničesar ne spa-
ja, ampak nosi samo sebe. Slika
8 predstavlja eno možnih oblik
oziroma velikosti svetila, ki je z

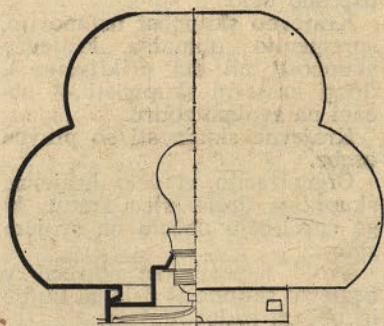
npr. da gremo z vročim steklom
v model z določeno strukturo, ki
se pozneje podobno kot »optič-
no« kljub gladkim stenam odraža
na površini (slika 14).

C) ZAKLJUČEK

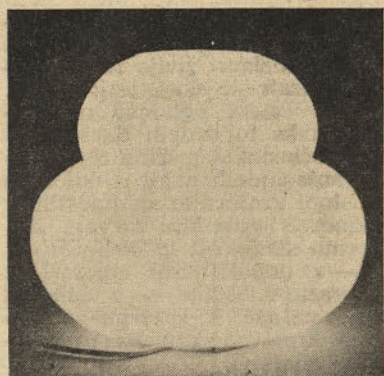
Ta raziskava in iz nje izhaja-
joči predlogi nimajo namena ka-
kršne koli ekstravagantnosti ali
kritiziranja. Omejuje se samo na
posredovanje nekaterih utemelje-
nih predlogov za področje raz-
svetljave, ki lahko ob primerni
manipulaciji postanejo pomemb-
na smer v proizvodnem in
prodajnem programu Steklarne
Hrastnik. Tako se stvari kažejo
vsaj z mojega stališča. V zado-
ščenje pa si kot oblikovalec ob
tej nalogi štejem vsaj eno: vsi ti
predlogi bi

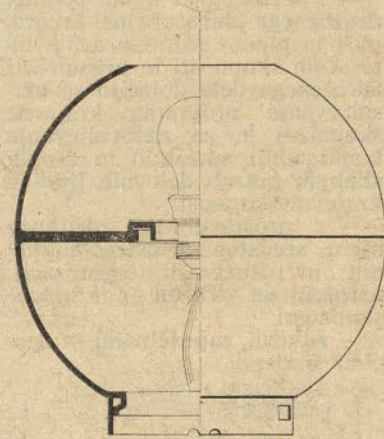
Slika 6

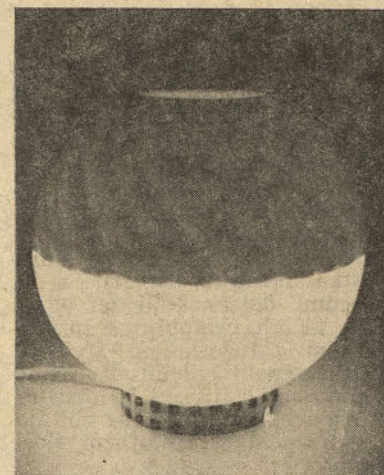
Slika 8

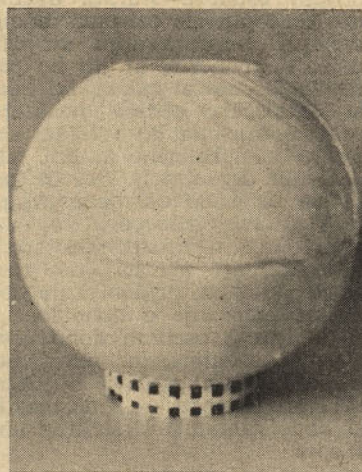
Slika 9

Slika 10

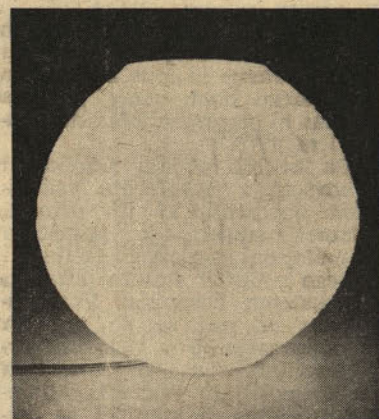

Slika 11

Slika 12

eno žarnico celo osvetljeno. Pred-
stavljen je tudi tehnika »krog-
lično optično« (slika 9). Slika 10
predstavlja svetilo (v tem pri-
meru krogljo), sestavljeno iz dveh
polovic oz. dveh delov. Podana
je ena možnost osvetlitve (slika
11) in ena kombinacija stekla —

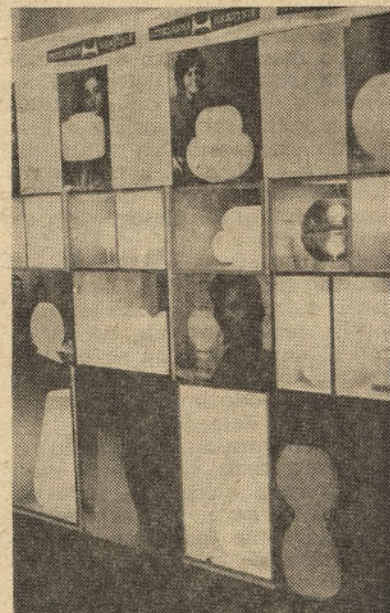
Slika 14

a) glede na ceno ne bi smeli
biti predragi — cilj oblikovanja
je približati dobro oblikovane
proizvode vsakemu človeku;

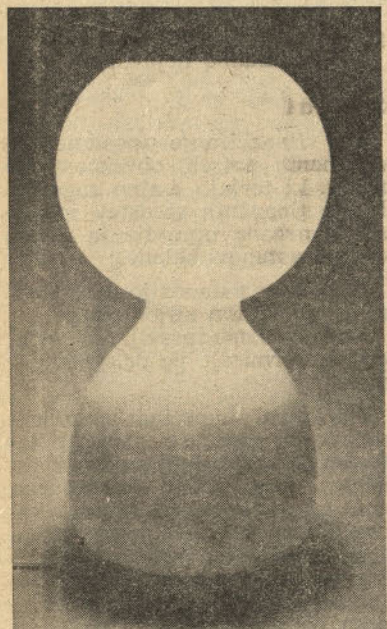
b) naša tovarna kot prodaja-
lec končnih izdelkov bi zase lah-
ko vseeno postavila dovolj viso-
ko ceno, ker bi odpadli posred-
niki.

Slavko Marcen

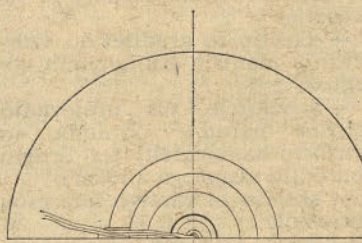
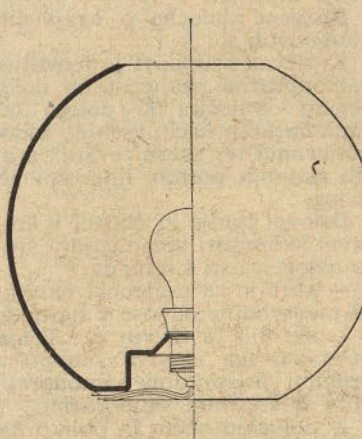
Opomba: Naloga je bila dne
26. 7. 1973 predstavljena direktor-
ju, komercialnemu direktorju in
vodji razvoja. Sklenjeno je bilo,
da nalogo razstavimo na jesen-
skem Zagrebškem velesejmu, po
prehodu na TOZD pa uredimo
registracijo za prodajo gotovih
svetil in začnemo s proizvodnjo.

Del našega paviljona na ZV, kjer
je predstavljena razsvetljava iz
izhodišč reprezentančnega artikla
Steklarne Hrastnik (glej članek)

Slika 7

Slika 13

opal z opal. optično (slika 12).
Možna je torej osvetlitev celega
svetila ali samo enega dela, veli-
kost in oblika lahko variirata.
Slika 13 predstavlja skrajno eno-
stavno rešitev — spet je podana
oblika in velikost ena možnih —
ko odpade celo kartonski (pla-
stični) podstavek. Gre za tehniko
izdelave »čvrsto pihano«, obsta-
jajo pa različne izdelavne finese,

KAKŠNE NOVOSTI PREDVIDEVA OSNUTEK

Ob izdelavi osnutkov ustave SFRJ in SR Slovenije se je prišlo tudi k predpripravi za izdelavo teza za pripravo statuta občine Hrastnik.

Teze je obravnavala na skupni seji komisija za pripravo statuta občine Hrastnik in predsedstvo skupščine občine. Z nekaterimi dopolnitvami jih je predlagala v obravnavo skupščini občine Hrastnik na septembrski seji 1973.

Oba zbora skupščine sta teze pozitivno ocenila ter sprejela sklep, da se z dopolnitvami, ki jih je predlagala komisija za statut, sprejmejo in dajo v javno razpravo že kot osnutek statuta občine Hrastnik.

Javna razprava naj bi potekala v okviru organizacije SZDL in sicer po delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih in naj bi se opravila skupno z razpravo o osnutku obeh ustav, končala pa naj bi se predvidoma do konca leta 1973.

Da bi bili občani seznanjeni predvsem z nekaterimi važnejšimi novostmi, ki jih prinaša osnutek statuta, je skupščina sklenila, naj se glavne značilnosti novega osnutka statuta objavijo v lokalnem časopisu. Vse pripombe pa naj se po organih samoupravljanja v delovnih organizacijah in organizacijah SZDL pošiljajo občinski konferenci SZDL ali komisiji za pripravo statuta pri skupščini občine Hrastnik.

Katere so glavne značilnosti novega osnutka statuta občine Hrastnik?

I. DELEGATSKI SISTEM

Bistvo novega statuta je povzete zvezne in republiške ustave o uvajanju delegatskega sistema, ki zamenjuje dosedanje parlamentarno — odborniško ureditev. Namesto dosedanjih poslancev in odbornikov, ki so v glavnem odločali v ožjem krogu, delegatski sistem uvaja nekatere prednosti, in sicer:

Vsi zaposleni volijo iz svoje sredine delegacije neposredno s tajnim glasovanjem za dobo 4 let (so mnogo številnejše, kot je število sedanjih odbornikov). Te delegacije pa nato izvolijo delegate za seje občinske skupščine po merilih, ki jih določa občinski statut. Te delegacije se volijo v delovnih organizacijah in jih volijo vsi zaposleni, v krajevnih skupnostih pa volijo delegacije vsi občani, ki imajo volilno pravico, prav tako neposredno s tajnim glasovanjem za dobo 4 let.

Bistvo je v tem, da bomo namesto sedanjih 50 odbornikov imeli delegacije, ki bodo štele po prvih predvidevanjih od 500—600 članov, iz teh pa se bo formiralo 5 oziroma 2 občinska zbora, ki bodo imeli po osnutku statuta 80 delegatov.

O vseh vprašanjih, ki bodo na dnevnem redu skupščine, bodo obravnavale delegacije, nato pa glede na dnevni red seje skupščine izvolile potrebne število delegatov. V kolikor pa bo obravnavana zadeva posebno važna, bodo morale delegacije obravnavati gradivo tudi na zboru delovnih ljudi, ki bo sprejel ustrezne zaključke in s takimi zaključki bo delegacija obravnavala gradivo in sprejela svoje stališče,

katerega bodo delegati posredovali na seji skupščine.

Uvodni del osnutka občine Hrastnik določa, kakšno vlogo imajo družbeno-politične organizacije v občini, njihove pravice in dolžnosti, delo društev in drugih organizacij.

Glede delovnih organizacij bi omenili le organizacije posebnega družbenega pomena (komunalno podjetje, prometna in druga podjetja), ki imajo tudi po novem osnutku statuta občine določene pravice oziroma omejitve pri programiranju svojega dela. V primerih, ki jih bo podrobneje določal zakon, bo imela skupščina občine nekatere pravice oziroma bo izdajala soglasje k nekaterim aktom teh delovnih organizacij. Seveda pa s tem ne bodo okrnjene druge pravice teh delavcev, kot so upravljanje z družbenimi sredstvi, urejanje medsebojnih razmerij pri delu, pridobivanje dohodka, odločanje o dohodku in pridobivanju osebnih dohodkov.

II. V nadaljevanju navajamo iz posameznih poglavij osnutka nekatere novosti — značilnosti, ki bodo zanimale širši krog občanov:

KRAJEVNE SKUPNOSTI

Bistvena novost je že v osnutku republiške ustave, da je treba krajevnim skupnostim dati več pristojnosti, pa tudi več sredstev.

Osnutek statuta določa, kaj vse krajeвне skupnosti delajo in kako se financirajo. Pri tem bi radi poudarili, da sta glede financiranja predvideni dve varianti, o katerih naj bi tudi občani dali svoje mnenje.

Bistvene določbe o krajevnih skupnostih so:

Krajevna skupnost je temeljna samoupravna skupnost na določenem območju, ki določa na samoupraven način vsebino zadovoljevanja ter uresničevanja svojih skupnih potreb, interesov in nalog.

Delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti uresničujejo svoje naloge zlasti s tem, da:

— skrbijo za urejenost naselja in medsebojne odnose v naselju;

— skrbijo za razvoj otroškega in socialnega varstva skupno z drugimi pristojnimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi;

— določajo način in obliko na področju izobraževanja, prosvete, kulture, telesne kulture in rekreacije;

— skrbijo za graditev in vzdrževanje manjših komunalnih objektov;

— sodelujejo pri urejanju splošne narodne obrambe in družbeni samozaščiti ter drugih področij skupnega življenja;

— skrbijo za varstvo interesov potrošnikov;

— sprejemajo programe razvoja in na tej podlagi zagotavljajo ter združujejo sredstva in delo za te namene, določajo način in nadzor uporabe tako zbranih in združenih sredstev;

— upravljajo družbeno premoženje, ki jim je dano v uporabo ali gospodarjenje;

— dajejo mnenja, predloge in zavzemajo stališča občinski skupščini in njenim organom, interesnim skupnostim in drugim organom o posameznih vprašanjih;

— opravljajo druge naloge, če

to določajo posamezni zakoni ali občinski predpisi.

Krajevna skupnost se ustanovi v naselju, delu naselja ali več naselij, ki so med seboj komuni-kacijsko, gospodarsko, komunalno in kulturno povezana in so podani še drugi pogoji za njeno uspešno delo.

Krajevno skupnost ustanovijo, spremenijo območja krajeвне skupnosti ali del priključijo k drugi krajevni skupnosti — občani na svojem zboru.

Krajevne skupnosti so pravne osebe.

Organizacijo in delo krajeвне skupnosti ureja njen statut, ki ga sprejmejo občani na svojem zboru.

Svoje neposredne potrebe v krajevni skupnosti delovni ljudje in občani zadovoljujejo:

— s sredstvi, ki jih sami neposredno prispevajo s samoprispevkom ali na drug način;

— z delom dohodka, ki ga za zadovoljevanje skupnih potreb namenijo krajevni skupnosti delavci organizacij združenega dela, katerih delavci živijo na območju te krajeвне skupnosti;

— z delom dohodka od davkov, taks in drugih davščin, ki jih občinska skupščina za uresničevanje njenih nalog z odlokom odstopi krajevnim skupnostim v skladu s programi razvoja krajevnih skupnosti in v občini;

— z dopolnilnimi sredstvi iz proračuna občine — z dohodki od zemljišč, s katerimi upravlja krajevne skupnosti in z drugimi sredstvi;

— s sredstvi, ki jih krajevna skupnost samostojno ustvari z določenimi dejavnostmi;

— s sredstvi, ki so na podlagi družbenega plana občine, programov in planov samoupravnih interesnih skupnosti in organizacij združenega dela določijo za uresničevanje programa krajeвне skupnosti in za zadovoljevanje komunalnih, socialnih in drugih skupnih potreb delovnih ljudi v krajevni skupnosti;

— s prostovoljnimi združevanjem sredstev družbeno-političnih in družbenih organizacij, združenj in društev v krajevni skupnosti;

— z darili, zapuščinami in drugimi sredstvi.

I. varianta:

Skupščina občine vsako leto z odlokom določi odstotek od skupnega dotoka davkov in drugih dohodkov, ki se stekajo v občinski proračun, za financiranje krajevnih skupnosti.

II. varianta:

Skupščina občine prepusti krajevnim skupnostim davek od kmetijstva in davek od premoženja (od stavb).

Sredstva krajevnih skupnosti, razen sredstev, ki jih same neposredno prispevajo s samoprispevkom ali na drug način in sredstev, ki jih krajevne skupnosti samostojno ustvarijo z določenimi dejavnostmi ter sredstev, ki jih pridobijo s prostovoljnimi združevanjem sredstev družbeno-političnih in družbenih organizacij, združenj in društev v krajevni skupnosti, se zbirajo v ustreznem samostojnem skladu.

Sklad ustanovijo z družbenim dogovorom krajevne skupnosti.

S sredstvi sklada razpolagajo delegati krajevnih skupnosti, ki se za to primerno organizirajo.

Sredstva se delijo po merilih, ki jih sprejmejo delegati krajevnih skupnosti.

Glede sklada krajevnih skupnosti je treba poudariti, da ne gre za nobeno odtujevanje sredstev, gre za to, da delovne organizacije prispevajo svoja sredstva v okviru družbenega dogovora. Sredstva se zbirajo v skupnem skladu, ki ga upravljajo delegati krajevnih skupnosti, ki tudi določijo merila za razdelitev sredstev po posameznih krajevnih skupnostih, upoštevajoč določbe statuta občine Hrastnik.

Krajevna skupnost razpolaga s svojimi sredstvi samostojno in jih razporeja v skladu z delovnim programom in finančnim načrtom, po svojih potrebah. Namenska sredstva razporeja za namene, za katere so bila dana.

Predlog delovnega programa, finančnega načrta in zaključnega računa sprejme zbor občanov, ki ga predloži v obravnavo zboru delegatov krajeвне skupnosti skupščine občine Hrastnik.

III. SREDSTVA OBČINE

Sredstva občine se bodo v prihodnje oblikovala predvsem z združevanjem sredstev delovnih organizacij in občanov s samoupravnimi sporazumi ter družbenim dogovorom, del sredstev pa se bo tudi v prihodnje zbiral iz dohodkov, ki jih bo določal zakon in iz dajatev, ki jih bo predpisala občinska skupščina v skladu s predpisi.

Pri tem je treba poudariti, da se bodo smela sredstva, ki jih bodo zagotovile delovne organizacije in občani, uporabiti samo za namene, za katere so bila dana.

S proračunom občine se bodo tudi v prihodnje zagotavljala sredstva za kritje družbenih potreb občine, predvsem za:

— delo občinske skupščine, občinskih organov in služb;

— dejavnost družbenih služb;

— izpolnjevanje zakonskih in pogodbenih obveznosti občine;

— potrebe krajevnih skupnosti;

— delo družbeno-političnih organizacij in društev;

— komunalne dejavnosti.

Skladi

Za financiranje posameznih družbenih potreb, obveznosti in nalog, ki terjajo trajno zagotavljanje finančnih sredstev in posebne organe upravljanja lahko občina ustanovi sklade.

Skladi se ustanovijo z družbenim dogovorom ali odlokom.

Organi samoupravljanja skladov se formirajo po delegatskem načelu.

Občinska skupščina je dolžna ustanoviti namenski sklad, v katerem se združujejo sredstva občanov, organizacij združenega dela ali krajevnih skupnosti, kadar gre za izvajanje nalog, za katere je pristojna občina in se za ustanovitev takšnega sklada veljavno izreče večina zborov občanov oziroma zborov delovnih ljudi ali krajevnih skupnosti, ki dajejo sredstva.

NOVEGA STATUTA OBČINE HRASTNIK

IV. DRUŽBENO DOGOVARJANJE IN SAMOUPRAVNO SPORAZUMEVANJE

Velik poudarek v obeh osnutkih ustav in tudi osnutku statuta občine se daje družbenemu dogovarjanju in samoupravnemu sporazumevanju.

V zvezi s tem osnutek statuta občine predvideva:

Organizacije združenega dela in njihove splošne asociacije, interesne skupnosti, družbeno-politične skupnosti, sindikati in druge družbeno-politične organizacije ter druge samoupravne in družbene organizacije zagotavljajo in uresničujejo samoupravno usklajevanje in urejanje družbeno-ekonomskih in drugih odnosov širšega družbenega pomena z družbenim dogovorom.

Občinska skupščina je pobudnik družbenega dogovarjanja na področju usklajevanja interesov za:

- delitev dohodka in osebnih dohodkov delavcev z območja občine, v odvisnosti od splošne stopnje produktivnosti skupnega družbenega dela in od splošnih razmer okolja, kjer delavci delajo in živijo;

- načrtno izvajanje politike stanovanske izgradnje v občini;
- zagotavljanje socialne varnosti in stabilnosti občanov in delovnih ljudi na območju občine;

- uresničitev določene naloge širšega pomena za občasne in delovne ljudi v občini;

- določanje temeljnih pogojev za delo in način upravljanja ter poslovanja organizacij združenega dela, ki opravljajo zadeve ali dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Družbeni dogovor zavezuje organizacije in skupnosti, ki ga sprejmejo ali mu pristopijo in so odgovorne za njegovo izvajanje. Družbeni dogovor določa ukrepe za izvajanje dogovora ter materialno in družbeno odgovornost udeležencev dogovarjanja.

V. SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Tudi v prihodnje bo morala občinska skupnost posvetiti veliko pozornost in tudi zagotoviti sredstva za organizacijo in financiranje splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

Osnutek statuta določa:

Varstvo samoupravne družbe in delovnih ljudi ter občanov je sestavni del sistema družbene samozaščite ter sestavni del pravic in dolžnosti delovnih ljudi, krajevnih skupnosti, družbeno-političnih skupnosti, delovnih in drugih organizacij.

Skupaj s krajevnimi skupnostmi, temeljnimi organizacijami združenega dela, drugimi organizacijami, družbenimi in društvenimi organizacijami razvija občina pripravljenost, sposobnost in učinkovitost na področju splošnega ljudskega odpora s tem, da:

- izdela razvojni in vojni načrt;

- sprejema občinski načrt za civilno zaščito in organizira na svojem območju civilno zaščito;
- sodeluje pri izdelavi razvojnih in vojnih načrtov delovnih in drugih organizacij ter krajevnih skupnosti in usklajuje delo teh ter ostalih družbenih dejav-

nikov na področju narodne obrambe;

- ureja zadeve vojaške obveznosti in vojaške mobilizacije v skladu s posebnimi predpisi;

- skrbi za obrambno vzgojo prebivalstva ter organizira pouk in vaje enot ter služb teritorialne obrambe in enot civilne zaščite;

- ureja in vzdržuje javna zaklonišča;

- izvršuje ukrepe pripravljenosti za primer vojne nevarnosti;

- organizira, oborožuje in opremlja svoje enote in službe teritorialne obrambe;

- aktivira in podpira dejavnosti tistih društev in klubov, ki so posebnega pomena za splošni ljudski odpor.

Financiranje nalog splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite se vrši z združevanjem sredstev delovnih in drugih organizacij, krajevnih skupnosti, s sredstvi občine in drugimi namenskimi sredstvi za financiranje splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite.

VI. OBLIKE NEPOSREDNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Občani svoje pravice, ki izvirajo iz neposrednega samoupravljanja, izvršujejo:

1. na zborih delovnih ljudi,
2. na zborih občanov,
3. z referendumom.

Osnutek statuta glede tega predvideva naslednje:

Zbori delovnih ljudi se sklicujejo v temeljnih organizacijah združenega dela ali njegovih delih, v delovnih organizacijah ali več delovnih organizacijah skupaj. Področje dela zbora delovnih ljudi je urejeno v samoupravnih aktih temeljne organizacije združenega dela.

Poleg nalog, ki so navedene v samoupravnih aktih temeljnih organizacij združenega dela zbori opravljajo še naslednje naloge:

- volilna opravila za občinsko in širše družbeno-politične skupnosti;

- odločajo o sklepanju družbenih dogovorov, s katerimi se delovne ljudi dodatno materialno obremenjuje;

- razpravljajo o zadevah, ki jih določa statut občine;

- obravnavajo poročila, ki se nanašajo na delo skupščine občine;

- opravljajo druge naloge, ki so določene z zakoni in drugimi predpisi.

Zbor občanov sestavljajo občani določenega območja, ki imajo skupne potrebe in skupni interes za njihovo zadovoljevanje ali občani z volilno pravico za volitve delegatov in delegacij ter glasovalni upravičenci na referendumu, če je tako določeno z zakonom ali drugim predpisom.

Zbore občanov sklicujejo za območje celotne krajevne skupnosti, kadar pa se pokaže za umestno pa lahko tudi po naseljih, ali pa se zbor občanov skliče za več krajevnih skupnosti skupaj.

Zbor občanov sklicuje skupščina občine, občinski svet, svet krajevne skupnosti, občinski in krajevni odbor organizacije SZDL po lastni pobudi ali na pobudo delovnih ljudi, občanov, organizacij in društev.

V primeru, da ni sklicatelj zbora občanov skupščina, mora

sklicatelj o dnevu, uri in dnevnem redu obvestiti skupščino občine.

Občinska skupščina in občinski svet mora dati v obravnavo zborom občanov in zborom delovnih ljudi, kadar sprejema:

- statut občine;
- v primerih, ko to določa statut občine;

- akte, ki jih po zakonu ali drugih predpisih mora dati pred sprejemom v obravnavo;

- akte, za katere tako sklene občinska skupščina ali občinski svet.

Občinska skupščina mora razpisati referendum v primerih:

- kadar zakon to določa;
- na zahtevo širših družbeno-političnih skupnosti, da se občani oziroma delovni ljudje vnaprej izjavijo o posameznem predlogu zakonskega ali drugega akta ali da potrdijo že sprejet zakon ali drugi akt;

- ob spremembi območja občine.

Občinska skupščina mora obvezno razpravljati z občani in delovnimi ljudmi pred razpisom referendumu v naslednjih primerih:

- kadar se občane in delovne ljudi obvezuje poleg rednih davčnih obveznosti še z drugimi materialnimi obveznostmi;

- ob spremembi območja občine.

Občinska skupščina je organ samoupravljanja in najvišji organ oblasti v okviru pravic in dolžnosti občine.

Občinsko skupščino sestavljajo:

(Predlagani sta dve varianti. Po prvi varianti naj bi občinsko skupščino sestavljalo 5 zborov, po drugi varianti pa le dva zbora. V obeh primerih pa bi bilo skupno število delegatov 80).

I. varianta:

- gospodarski zbor,
- prosvetno-kulturni zbor,
- socialno zdravstveni zbor,
- enotni zbor združenega dela in

- zbor krajevnih skupnosti.

Gospodarski zbor šteje 30 delegatov, prosvetno-kulturni zbor 10 delegatov, socialno zdravstveni zbor 10 delegatov.

Enotni zbor združenega dela sestavljajo delegati gospodarskega zbora, prosvetno-kulturnega zbora, socialno zdravstvenega zbora in 5 delegatov, ki jih delegirajo delegacije iz državnih organov, družbeno-političnih organizacij in društev, zaposleni v krajevnih skupnostih ter narodne obrambe.

Zbor delegatov krajevnih skupnosti šteje 25 delegatov.

Posamezne krajevne skupnosti naj bi v zbor krajevnih skupnosti delegirale naslednje število delegatov:

- Krajevna skupnost Čeče 2 delegata
- Krajevna skupnost Dol pri Hrastniku 3 delegate
- Krajevna skupnost Hrastnik 7 delegatov
- zgornji del 7 delegatov
- spodnji del 5 delegatov
- Krajevna skupnost Krnice, Šavna peč

- 1 delegata
- Krajevna skupnost Kovk 1 delegata
- Krajevna skupnost Kal 1 delegata
- Krajevna skupnost Marno 2 delegata
- Krajevna skupnost Podkraj 1 delegata
- spodnji del 1 delegata
- Krajevna skupnost Prapretno 1 delegata
- Krajevna skupnost Turje—Gore 1 delegata
- Ostali zbori pa bi bili sestavljeni takole:

GOSPODARSKI ZBOR:

- Steklarna Hrastnik 11 delegatov
- Rudnik Hrastnik 5 delegatov
- Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik 3 delegate
- Sijaj — razsvetljava, galvanizacija Hrastnik 1 delegata
- Splošno gradbeno podjetje Hrastnik 2 delegata
- Komunalno obrtno podjetje Hrastnik 1 delegata
- Industrija otroške konfekcije »Jutranjka« Sevnica — obrat Dol pri Hrastniku 1 delegata
- Splošno trgovsko podjetje Hrastnik in gostinsko podjetje »Jelka« Hrastnik 1 delegata
- »Emona« Ljubljana, enota Hrastnik
- »Merx«, trgovsko in proizvajalno podjetje Celje — pekarna Hrastnik
- »Meso« Trbovlje KK Zalec, obrat »Mesnine« Celje — prodajalne Hrastnik Petrol Ljubljana — servis Hrastnik 1 delegata
- »Jugotehnika« — trgovsko podjetje — poslovalnica Hrastnik »Borovo« — jugoslovanski kombinat gume in obutve, prodajalna Hrastnik
- »Astra« — tvornica obuče Zagreb — prodajalna Hrastnik
- »Peko« — tovarna obutve Tržič — prodajalna Hrastnik
- »Dalmacija vino« Split — prodajalna Hrastnik
- »Tobak« — trgovsko podjetje Ljubljana — prodajalne Hrastnik Avtoturistično podjetje »Izletnik« Celje — poslovalnica Hrastnik
- SAP Ljubljana — poslovalnica za promet in turizem Hrastnik Elektro Ljubljana — enota Trbovlje, rajon Hrastnik
- Krojaštvo in šiviljstvo Trbovlje — enota Hrastnik
- Veterinarska postaja Hrastnik Gostišče društva upokojencev Hrastnik
- Planinsko društvo Hrastnik — dom na Kalu
- Planinsko društvo Dol pri Hrastniku — dom v Gorah
- Časopisno podjetje »Delo« — podružnica Trbovlje — kiosk Hrastnik
- Zavarovalnica SAVA
- »Ljubljanski dnevnik«, RTV 1 delegata
- Pošta Hrastnik
- Ljubljanska banka — podružnica Trbovlje, ekspozitura Hrastnik

(Nadaljevanje na 10. strani)

Kakšne novosti predvideva osnutek novega statuta občine Hrastnik

Stanovanjsko podjetje
Hrastnik
Združene brivnice Hrastnik — Dol

Železniška postaja Hrastnik
Komunalni zavod za zaposlovanje Ljubljana — enota Hrastnik

1 delegata
— Kmetijska zadruga Trbovlje — Hrastnik (in kooperanti)

1 delegata
— Obrtniki, avtoprevozniki in zasebni gostilničarji in pri njih zaposleni delavci ter gospodinj-ske pomočnice in gospodarski pomočniki
1 delegata

PROSVETNO-KULTURNI ZBOR:

— Osnovna šola narodnega heroja Rajka, Hrastnik
6 delegatov

— Nižja glasbena šola
Posebna osnovna šola Hrastnik
1 delegata

— Vzgojno varstveni zavod Hrastnik
2 delegata

— Ljudska knjižnica Hrastnik
Temeljna kulturna skupnost Hrastnik

Temeljna izobraževalna skupnost Hrastnik
Telesnovzgojno društvo »Partizan« Hrastnik

Temeljna telesnokulturna skupnost Hrastnik
1 delegata

SOCIALNO-ZDRAVSTVENI ZBOR:

— Zdravstveni dom Zasavje — enota Hrastnik
7 delegatov

— Zasavske lekarne Zagorje ob Savi — enota Hrastnik
Komunalni zavod za socialno zavarovanje Ljubljana — izpostava Hrastnik

Občinski odbor Rdečega križa Hrastnik
3 delegate

ENOTNI ZBOR ZDRUŽENEGA DELA:

— 30 delegatov gospodarskega zbora,

— 10 delegatov prosvetno-kulturnega zbora,

— 10 delegatov socialno zdravstvenega zbora in

— 5 delegatov, ki jih po merilih republiškega zakona delegirajo delegacije iz državnih organov, družbeno-političnih organizacij in društev, krajevnih skupnosti ter narodne obrambe.

V enotni zbor združenega dela delegirajo:

— delegacija uprave skupščine občine Hrastnik in organ za kaznovanje prekrškov
3 delegate

— delegacija Postaje milice Hrastnik
1 delegata

— Komite občinske konference ZK Hrastnik
Občinski sindikalni svet Hrastnik

Občinska konferenca SZDL Hrastnik
Občinska konferenca ZMS Hrastnik

Združenje borcev NOV občine Hrastnik
Združenje rezervnih vojaških starešin občine Hrastnik, krajevnih skupnosti

1 delegata
PO 2. VARIANTI pa naj bi

imela občinska skupščina dva zbora, in sicer:

1. enotni zbor združenega dela in

2. zbor krajevnih skupnosti. Enotni zbor združenega dela bi štel tudi v tem primeru 55 delegatov, zbor krajevnih skupnosti pa 25 delegatov, skupaj 80 delegatov.

V ENOTNI ZBOR ZDRUŽENEGA DELA BI DELEGIRALI:

1. Steklarna Hrastnik
17 delegatov

2. Rudnik Hrastnik
9 delegatov

3. Tovarna kemičnih izdelkov Hrastnik
4 delegate

4. »Sijaj« — razsvetljava, galvanizacija
3 delegate

5. Splošno gradbeno podjetje Hrastnik
4 delegate

6. Komunalno obrtno podjetje Hrastnik
2 delegata

7. Industrija otroške konfekcije »Jutranjka« Sevnica — obrat Dol pri Hrastniku
1 delegata

8. Splošno trgovsko podjetje Hrastnik
Gostinsko podjetje »Jelka« Hrastnik

1 delegata
9. »Emona« Ljubljana, enota Hrastnik

»Merx« trgovsko in proizvodno podjetje Celje — pekarna Hrastnik

»Meso« Trbovlje
KK Zalec, obrat »Mesnine« Celje — prodajalna Hrastnik

Petrol Ljubljana, servis Hrastnik
1 delegata

10. »Jugotehnika« — trgovsko podjetje — prodajalna Hrastnik
»Borovo« — jugoslovanski kombinat gume in obutve — prodajalna Hrastnik

»Peko« tovarna obutve Tržič, prodajalna Hrastnik
»Astra« tovarna obutve Zagreb — prodajalna Hrastnik

Dalmacija vino Split — prodajalna Hrastnik
Trgovsko podjetje »Tobak« Ljubljana — prodajalne Hrastnik

Avtoturistično podjetje »Izletnik« Celje — poslovalnica Hrastnik

SAP Ljubljana — poslovalnica za promet in turizem Hrastnik
Elektro Ljubljana — enota Trbovlje, rajon Hrastnik

Krojaštvo in šiviljstvo Trbovlje, enota Hrastnik
Veterinarska postaja Hrastnik

Gostišče društva upokojencev Hrastnik
Planinsko društvo Dol pri Hrastniku — dom v Gorah

Planinsko društvo Hrastnik — dom na Kalu
Časopisno podjetje »Delo« — podružnica Trbovlje — kiosk Hrastnik

Zavarovalnica SAVA
»Ljubljanski dnevnik«, RTV
1 delegata

11. Pošta Hrastnik
Ljubljanska banka — podružnica Trbovlje, ekspozitura Hrastnik

Stanovanjsko podjetje Hrastnik
Združene brivnice Hrastnik — Dol

Železniška postaja Hrastnik
Komunalni zavod za zaposlovanje Ljubljana — enota Hrastnik

1 delegata
12. Kmetijska zadruga Trbovlje — Hrastnik (in kooperanti)

2 delegata
13. Obrtniki, avtoprevozniki in zasebni gostilničarji in pri njih zaposleni delavci ter gospodinj-ske pomočnice in gospodarski pomočniki

1 delegata
14. Osnovna šola narodnega heroja Rajka Hrastnik
Nižja glasbena šola Hrastnik
Posebna osnovna šola Hrastnik
Vzgojno varstveni zavod Hrastnik

Ljudska knjižnica Hrastnik
Temeljna kulturna skupnost Hrastnik
Temeljna izobraževalna skupnost Hrastnik
Telesnovzgojno društvo »Partizan« Hrastnik

Telesnovzgojno društvo »Partizan« Hrastnik
2 delegata
15. Zdravstveni dom Zasavje — enota Hrastnik
Zasavske lekarne Zagorje ob Savi — enota Hrastnik

Komunalni zavod za socialno zavarovanje Ljubljana — izpostava Hrastnik
Občinski odbor Rdečega križa Hrastnik

1 delegata
16. Uprava skupščine občine Hrastnik in organ za kaznovanje prekrškov
3 delegate

17. Postaja milice Hrastnik
1 delegata
18. Občinski sindikalni svet Hrastnik
Komite občinske konference ZK Hrastnik

Občinska konferenca SZDL Hrastnik
Občinska konferenca ZMS Hrastnik
Zveza združenj borcev NOV občine Hrastnik
Zveza združenj rezervnih vojaških starešin občine Hrastnik
krajevnih skupnosti
1 delegata
Pri tem bi radi poudarili, da v

vanje Ljubljana — enota Hrastnik

1 delegata
12. Kmetijska zadruga Trbovlje — Hrastnik (in kooperanti)

2 delegata
13. Obrtniki, avtoprevozniki in zasebni gostilničarji in pri njih zaposleni delavci ter gospodinj-ske pomočnice in gospodarski pomočniki

1 delegata
14. Osnovna šola narodnega heroja Rajka Hrastnik
Nižja glasbena šola Hrastnik
Posebna osnovna šola Hrastnik
Vzgojno varstveni zavod Hrastnik

Ljudska knjižnica Hrastnik
Temeljna kulturna skupnost Hrastnik
Temeljna izobraževalna skupnost Hrastnik

Temeljna telesnokulturna skupnost Hrastnik
Telesnovzgojno društvo »Partizan« Hrastnik
2 delegata

15. Zdravstveni dom Zasavje — enota Hrastnik
Zasavske lekarne Zagorje ob Savi — enota Hrastnik

Komunalni zavod za socialno zavarovanje Ljubljana — izpostava Hrastnik
Občinski odbor Rdečega križa Hrastnik

1 delegata
16. Uprava skupščine občine Hrastnik in organ za kaznovanje prekrškov
3 delegate

17. Postaja milice Hrastnik
1 delegata
18. Občinski sindikalni svet Hrastnik

Komite občinske konference ZK Hrastnik
Občinska konferenca SZDL Hrastnik

Občinska konferenca ZMS Hrastnik
Zveza združenj borcev NOV občine Hrastnik
Zveza združenj rezervnih vojaških starešin občine Hrastnik
krajevnih skupnosti
1 delegata
Pri tem bi radi poudarili, da v

delegacijo (in za delegata) ne morejo biti izvoljeni delavci na vodilnih položajih v delovnih organizacijah ali občani, ki so v izvršnih organih krajevnih skupnosti. Prav tako je treba poudariti, da nihče ne more biti hkrati član v dveh delegacijah in da je le dvakrat lahko zapored delegat v isti samoupravni organizaciji oziroma skupnosti.

VIII. OBČINSKI SVET
Kot novost (delno v republiki) predvsem v občinah so novoustaljeni občinski sveti.

Ti občinski sveti so politično izvršilni organi in v glavnem nadomeščajo sedanje svete pri skupščini občine.

Po osnutku naj bi občinski svet štel 25 članov. Volili pa ga bodo vsi občani neposredno s tajnim glasovanjem za dobo 4 let. Občinski svet ima svojega predsednika in podpredsednika, ki sta prav tako izvoljena za dobo 4 let.

Ob koncu bi radi poudarili še novost, in sicer, da se uvaja poleg občinskega javnega pravo-branilstva še samoupravno pravobranilstvo, ki je organ občine. Ta naj bi ščitil predvsem družbeno premoženje ne glede na upravljanje.

S tem izvlečkom smo hoteli prikazati le res najbistvenejše določbe osnutka novega statuta občine. Na podrobnejša vprašanja glede posameznih rešitev bodo dani konkretni odgovori na vseh zborskih občanov v okviru delovnih organizacij in krajevnih skupnosti v okviru organizacije SZDL.

Ne glede na to, pa nam bo vsaka pobuda občanov dobrodošla in se lahko predlogi tudi neposredno pošiljajo občinski konferenci SZDL Hrastnik ali komisiji za pripravo statuta občine Hrastnik.

Hrastnik, septembra 1973
TAJNIK
SKUPŠČINE OBČINE
HRASTNIK
Franci Martinšek

Porodniški dopust

(Nadaljevanje s 4. strani)
To pravico ima delovna skupnost, ki to določi s svojim splošnim aktom.

Vrhu tega pa tudi določba statuta, da delavka nima pravice izrabiti neizkoriščen dopust, če rodi prej kot v 28 dnevih, odkar je nastopila bolniški dopust, ne ustreza v celoti določbam 77. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih.

Delavka ima po zakonu zagotovljen porodniški dopust najmanj 105 dni, začne pa ga lahko 45 dni pred porodom, obvezno pa 28 dni pred porodom, kar mora ugotoviti zdravnik. Glede na to je za začetek in nastop porodniškega dopusta merodajno samo mnenje zdravnika. Delavka mora upoštevati mnenje zdravnika. Zaradi tega delavka, ki ne glede na mnenje zdravnika nastopi porodniški dopust po določenem roku, dan poroda pa pade v čas, preden poteče 28 dni, nima pravice, da neizkoriščen dopust pred porodom izkoristi po porodu. Če pa delavka brez svoje krivde ne more izkoristiti 28 dni pred po-

rodom, ji ni mogoče odreči pravice, da izkoristi porodniški dopust do skupno 105 dni, ki ji pripada po zakonu, v celotnem trajanju. Zato ima delavka ob predčasnem porodu, ali če zdravnik nepravilno oceni čas poroda, pravico, da neizkoriščene dneve do 28 dni pred porodom izkoristi po porodu, tako da traja porodniški dopust skupno 105 dni.

Komplet osebne zaščite je 65 din in ne 60 din kot je bilo objavljeno.

Člane kolektiva prosimo, da nam neljubo pomoto oprostijo.

POPRAVEK

Komplet osebne zaščite je 65 din in ne 60 din kot je bilo objavljeno.

Člane kolektiva prosimo, da nam neljubo pomoto oprostijo.

O ustanovitvi Levstikove brigade je spregovoril FRANC SOTLAR-PAVIJAN

Krajevna organizacija ZB terena II, pevski zbor Svoboda II in godba na pihala iz Hrastnika so se 8. septembra odpravili v Dolenjske Toplice, kjer so prisostvovali proslavi ob 30-letnici Levstikove brigade.

V Dolenjskih Toplicah so nas zelo tople sprejeli. Pozdravil nas je napis: »Dobrodošli borci Levstikove brigade in Hrastničani!«

Vsi smo se zbrali pred vhomom v kopališče, kjer je kmalu igrala hrastniška godba na pihala in za njimi so se zvrstile posamezne čete, med njimi tudi hrastniška. Sprevod je ob parti-zanskih koračnicah naredil obhod do prostora, kjer je bila proslava. Ob cestah je stalo mnogo ljudi, ki so nas pozdravljali s ploskanjem. Ustavili smo se na slavnostno okrašenem prostoru, kjer

30 - letnica ustanovitve Levstikove brigade

so nas pozdravili, potem pa je spregovoril tovariš Fran Sotlar-Pavijan. Orisal je pot Levstikove brigade, ki so jo sestavljali VDV, Hrastničani in domačini. V času kapitulacije Italije so bili med tistimi enotami, ki so italijansko vojsko razoroževali in se močno okrepili, tako da so sovražniku pred ljubljanskimi vrati kasneje zadajali hude udarce. Za časa jesenske ofenzive so imeli mnogo pohodov in so bili precej utrujeni in oslavljeni. Ponovno okrepljena se je borila brigada pri Turjaku. Pota so jo zanesla tudi na Hrvaško z enotami XVI. divizije. Nazaj so se vrnili spet leta 1944 in se spustili v boje v Suhi krajini, okrog Ribnice, Novega mesta in Kočevja. Ko je bila v letu 1945 prebita sremska fronta in se je sovražnik umikal, so izpopolnjevali vmesno fronto okrog Save in potem so vkorakali tudi v Ljubljano. Na koncu je Franc Sotlar-Pavijan dejal: »Naj živi osma osvobodilna brigada Frana Levstika! Naj živi Josip Broz-Tito! Naj živi narodni odpor ter bratstvo in enotnost med narodi!«

Naslednji govorniki, predstavniki posameznih čet, so poudarjali pomen narodnoosvobodilnega boja in pomen bratstva in enotnosti. Zvrstile so se tudi posa-

mezne recitacije domačih pionirjev, pevske točke Svobode II pod vodstvom tovariša Viliža Petriča in hrastniške godbe na pihala pod vodstvom tovariša Viliža Zaletela.

Prišel je tudi tako težko pričakovani dogodek: podpis listine o pobratenju med borci Hrastnika in Dolenjskih Toplic. Spregovorila sta predstavnika ZB obeh krajev in si izmenjala spominska darila. Ta novi sklep bratstva smo sprejeli z bučnim ploskanjem. Potem smo bili povabljeni na vrt zdravilišča Dolenjske Toplice, kjer so nam postregli s partizanskim kosilom. Nato so hrastniški pevci zapeli nekaj pesmi, veselo vzdušje pa je nadaljevala tudi godba na pihala.

Mi pa smo se odločili, da si gremo ogledat Bazo 20. Zbralo se nas je za en avtobus in smo se odpeljali.

Prispeli smo na prostor, kjer je precejšen čas med NOB prebival štab Slovenije in mnogi naši pomembni voditelji. Spregovoril je tudi eden izmed borcev, ki je nekoč sodeloval v bazi, danes pa je vodič, ki obiskovalcem razlaga, kaj se je dogajalo med NOB v tem dobro zavarovanem delu kočevskih gozdov.

Navzoče je pozdravil v imenu borcev iz Hrastnika tov. Julij Smodič

Žal nas je čas priganjal in tako si nismo utegnili ogledati parti-zanske bolnice, ki je med vojno sovražnik ni mogel zavzeti. Zelja večine nas je bila, da se ta izlet ponovi, da si bomo lahko ogledali celotno bazo z bolnico vred.

Nato smo se vrnili v Dolenjske Toplice, kjer je imela naša godba kratek promenadni koncert, medtem pa se je že pripravil ansambel in ob njegovi muziki se je mnogo parov veselo zavrtilo.

Sonce, ki nam je bilo ves dan tako naklonjeno, je začelo zahajati in tako smo se tudi mi začeli poslavljati. V veselem in prijetnem razpoloženju smo se vračali domov. Izlet se je zaključil v večernih urah.

Jasna Kosm
Hrastnik,
Podkraj 91

Mali leksikon samoupravljanja

(IV. nadaljevanje)

ETATIZEM

Vpliv, nadzor državnega aparata nad celotnim gospodarskim in družbenim življenjem. Omejuje iniciativo proizvajalcev in družbenih sil in vodi v birokratsko mešanje države in njenega aparata v vse domene družbene aktivnosti.

FLUKTUACIJA

Povečano prehajanje (selitev) delovne sile iz enega podjetja v drugo. Fluktuacija je navadno posledica ekonomskih in tehničnih sprememb v podjetju (zmanjšanje poslovne aktivnosti in s tem delovne sile, padec cen in osebnih dohodkov), posledica želje delavcev, da poiščejo boljše pogoje za življenje in delo, posledica težkih pogojev dela, klime, težnja za spremembo, za življenje in večja mesta itd. Fluktuacija ustvarja neravnovesje rednih tokov proizvodnje, povečanje režijskih stroškov zaradi angažiranja nove delovne sile, zmanjšanje produktivnosti dela, slabše discipline. Negativno vpliva na razvoj delavskega samoupravljanja.

HIPOTEKA

Založna pravica na nepremičnino, da bi se omogočilo plačilo

določene terjatve. Do nje pride praviloma z vpisom (intabulacijo) v zemljiške knjige, potreben pa je polnopravni pristanek lastnika nepremičnine ali pravno-močna odločba sodišča. Na nekatere terjatve obstaja pravica založbe po sili zakona (npr. dolžni davek, ki bremeni nepremičnino za nekaj let nazaj). Če dolžnik ne plača dolga, ima upnik pravico da zahteva prodajo založene nepremičnine in da se po prednostnem redu (pred upniki, ki nimajo hipoteke) plača v celoti od cene, za katero je bila prodana nepremičnina.

INFLACIJA

Izhaja iz latinske besede (inflatio) nadimetek. Navadno pomeni povečanje količine denarja v obtoku, kar ima za posledico porast cen. Povečanje količine denarja v obtoku ni vedno znak inflacije, tako kot vsako povečanje cen ni vedno posledica inflacije. Če pride do povečanja denarja v obtoku zaradi povečanja proizvodnje, vrednosti blaga in uslug, ne moremo govoriti o inflaciji. Porast cen je lahko tudi posledica drugih faktorjev: povečanje davčnih obremenitev, povečanje stroškov proizvodnje, hitrega povečanja povpraševanja

itd. Kot inflacija se lahko smatra nesorazmerno povečanje denarja v obtoku, z ozirom na blagovni sklad, in hitro povečanje cen kot spremljajoči pojav. Inflacija je lahko zmerna (posledica gospodarstva), zmanjšana ali kontrolirana (če jo spremlja restrikcija kreditov, fiskalni ukrepi, racionalizacija), odprta in končno hiperinflacija, ko se denar tiska v velikih količinah, v gospodarstvu pa vlada kaos.

INVESTICIJE

Investicije, del tekoče družbene proizvodnje, namenjen za vzdrževanje proizvodnje na istem nivoju in za njeno razširitev. Vlaganje sredstev v stalne, osnovne in obratne sklade, všteti poslovne zaloge in materialne rezerve skupnosti. Zagotavljajo razširjeno reprodukcijo in so eden od osnovnih faktorjev za razvoj proizvodnih sil. V socialističnih državah predstavljajo investicije planska vlaganja sredstev v prosto in razširjeno reprodukcijo in to v gospodarske objekte in objekte družbenega standarda. Družbeni organi določajo višino, strukturo in razpored investicij ob delitvi narodnega dohodka. Prav tako kontrolirajo izvajanje investicij in z investicij

sko politiko usmerjajo gospodarski razvoj, da bi ostvarili največje koristi družbeni skupnosti. Investicije so posebnega značaja da se rešijo nerazvite države zaostalosti in siromaštva ter za plansko izgradnjo socialističnega gospodarstva.

INSTRUMENTI

Splošni pogoji poslovanja in obveze gospodarskih organizacij do družbene skupnosti, vsebuje pa jih sam družbeni plan ali drugi pravni predpisi. Direktno ali posamič se ne nanašajo na nobeno posamezno gospodarsko podjetje, ampak na splošno določajo obveze gospodarskih organizacij in s tem dosežejo določeno gospodarsko delovanje. Na primer, gospodarski instrument so obresti na poslovni sklad gospodarskih organizacij, ki se plačajo po splošni stopnji, ali pa posebni predpisi dajejo koncesijo posameznim vejam gospodarstva ali skupinam podjetij, tako da ta podjetja ne plačajo obresti na poslovni sklad ali pa jih plačajo po nižji stopnji. Najmočnejši gospodarski instrumenti so stopnje amortizacije, obresti na poslovni sklad, vse oblike in vrste prometnega davka, prispevek iz dohodka gospodarskih organizacij idr.

(Nadaljevanje sledi)

STO ŽENSK NA TRIGLAV

V petek 31. 8. 1973 se je zbrala 8. stotinja udeleženk TT-jeve akcije »Sto žensk na Triglav«. Več kot sto nas je bilo, a z eno samo željo — stopiti na vrh našega očaka Triglava.

Po kratkem sestanku smo se odpravile spat z veseljem pričakovanjem sobotnega jutra.

Ob šestih zjutraj nas je pozdravilo kot morje modro nebo brez oblakov in privabilo na naše obraze vesel nasmehe. Sedle smo v avtobus in že smo se peljali proti Rudnem polju. Občudovala sem lepe in goste smreke, ki rastejo po Poključkem pogorju.

Varen spust v navezi

Po enourni vožnji smo se pripeljali do kasarne, kjer so nas že pričakovali vrli vojaki z obilnim zajtrkom. Ko smo se najedli in napili smo odšli po vijugasti poti proti Vodnikovim kočam.

Kmalu so bili puloverji in vetrovke odveč, kajti klanec in toplo sonce sta nas pošteno grela. Glasno govorjenje je sedaj potihnilo in le tu in tam se je zaslišal vzklik občudovanja nad lepoto naših gora. Nizko grmičevje je zamenjalo visoke smreke

in odprl se nam je pogled na dvigajočo se meglo nad Bohinjskim jezerom in njegovo okolico.

Prispele smo na Jezerca, tu je bil prvi počitek. Zdaj se je že prilegel požarek »kačje sline«, steklenice so krožile iz rok v roke — od ust do ust. In že smo šli naprej po vijugasti poti med skalnatimi grebeni in prepadi. Po enourni hoji smo prispeli do Vodnikovih koč, kjer smo ob skrbi oskrbnice Angelce kmalu potešile žejo in lakoto. Posedle smo okoli koč in toplo sonce nas je gredo kot da bi bilo sredi julija.

Po enournem počitku smo se odpravile naprej proti Planiki. Nahrbtniki so postajali vse težji in tudi noge nas niso več nosile tako hitro kot v začetku naše poti. A pogled v dolino in proti vrhu nam je sproti plačeval naš trud. Današnji cilj je bil videti tako blizu, a vijugaste poti ni hotelo biti konec.

Končno — v Planiki smo. Po razdelitvi ležišč se je dnevni prostor koč napolnil in že se je razlegla vesela domača pesem. Z vseh obrazov je izginila utrujenost in vesel smeh je stresal stene koč.

V koči je imela uradne ure tudi pošta in poštarja sta morala kar naprej žigosati naše razglednice, kajti vsaka je hotela svojim bližnjim znancem in prijateljem sporočiti, da cilj ni več daleč.

Sončni žarki so že zdavnaj zadnjič pobožali vrh Triglava, a pesem in smeh še nista utihnili. Končno nas je utrujenost le premagala in odpravile smo se spat.

Kaj hitro je bilo treba zjutraj vstati in se pripraviti za zadnji in odločilni vzpon. Sedaj smo morale v navezo — deset žensk — en vodnik.

Naveza za navezo se je pomikala proti vrhu, pod nami so se raztezali prepadi in najbrž je marsikateri srce ob pogledu nanje bilo malo hitreje kot po navadi.

Tako — prispeli smo na vrh. Prisrčen aplavz je sprejel zadnjo navezo, kajti v njej je bila najstarejša udeleženka pohoda, 76-letna Ljubljanka, ki pa ji pot ni delala nobenih preglavic.

Na vrhu smo se slikali za spomin in tiste, ki smo bile prvič na vrhu, smo morale pripraviti

svoje zadnjice za krst. Tega si bo najbrž vsaka zapomnila — jaz si ga bom, saj sem imela zadnjico še en teden vso marogasto od težke vrvi. Po pozdravnem govoru predstavnika PZS inž. Šegule smo se odpravili nazaj v dolino. Pogumno smo stopale in se ponosno držale, kajti svoj cilj smo dosegle.

V dolini so nas spet čakali vojaki z izdatno malico, ki se je prav vsem pošteno prilegla, posebno pivo pivovarne Union.

Ko smo se najedle nam je novinar Fero Zardin slovesno podelil diplome.

Še pozdravi, izmenjave naslovov in obljube, da se še srečamo in poslovili smo se, kajti marsikatero je že nestrpno čakal mož z avtomobilom. Ponosni, a s kančkom zavisti so gledali naše veselje in najbrž je marsikdo sklenil, da hoče na vrh tudi sam.

Matekelj Viktorija

TOVARIŠI, ALI SO POKOJNINE VAŠIH SVOJCEV RES OGROŽENE?

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji odgovarja na to vprašanje: »Ne, če bomo skupaj poskrbeli zanje. Ne, če bomo zanje še naprej pripravljeni prispevati toliko, kot potrebujejo, da bi v miru preživeli jesen svojega življenja. Ne, če jim ne bomo skušali jemati njihovih pravic, da bi razbremenjevali gospodarstvo.«

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji je vsako leto pa tudi letos programirala potrebna sredstva, ki naj bi ji omogočila izpolnjevanje z zakoni naloženih dolžnosti. Svojih programov pa ni mogla uresničiti. V letu 1971 je na zahteve tedanjega izvršnega sveta skupščine SRS prvič pristala na nestvarno znižanje prispevne stopnje, ki naj bi po svečanih zagotovilih trajalo le eno leto. Od tedaj je poslovala deficitno, vendar je lahko razliko krila iz svojih rezerv. Ob taki finančni politiki republike Slovenije so se rezerve pokojninskega zavarovanja manjšale. Leta 1970 so bile 20,3 % letne porabe, leta 1971 17,7 %, leta 1972 14,4 % in letos na začetku leta 8,1 %. Konec letošnjega leta rezerve ne bo več, poslovanje pa bo zato nezakonito!

Za normalno poslovanje brez tujih kreditov potrebuje sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja rezervo v višini približno 15 % letne porabe, ker se mora kreditirati do 40 dni in pokrivali sezonska nihanja pri izplačilih. Taka rezerva je potrebna za stalna obratna sredstva in za tekočo valorizacijo pokojnin do mej, ki jih predpisuje pokojninska zakonodaja.

Dohodki skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji se zbirajo po 12,7 % stopnji od bruto osebnih dohodkov. Ta izvirni priliv dosega le 90 % letošnjih izdatkov, zato je razumljivo, da so za poslovanje v letošnjem letu potrebni čedalje večji krediti. V juniju mesecu si je morala skupnost izposoditi že 200 milijonov dinarjev ali dobri dve tretjini svoje mesečne izplačilne mase, tako da je julija prvič v svoji zgodovini poslovala ves mesec s tujimi izposojenimi sredstvi in da ne bo prišla na pozitivni saldo poslovanja. To pa pomeni, da bo treba za izplačevanje pokojnin prvič angažirati tudi denarna sredstva republike Slovenije, saj banka po lastnih pismenih izjavah ne sme in ne more dajati takih kreditov.

Rešitev problema vidijo vsi poznavalci razmer (Informacija izvršnega sveta skupščine SRS od 10. 5. 1973 — podpisan Pavle Gantar; Zapisnik SDK o oprav-

ljeni kontroli 5. 4. 1973; Pismo SPIZ skupščini SRS 20. 3. 1973 in pismo SPIZ zvezni skupščini 10. 5. 1973) v povečanju izvirnih dohodkov do mere, ki bi omogočila skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, da bi poslovala brez izgub, dokler si ne obnovi rezerve na ravni 15 % letne porabe. Za take izvirne dohodke bi bila potrebna 13,84 % stopnja od bruto osebnih dohodkov ali pa bi bil potreben kak drug vir v isti višini. Zato bo po vsej verjetnosti v zadnjih letošnjih mesecih morala skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja tako stopnjo tudi uveljaviti!

Navidezno izgleda to kot povečanje obremenitve gospodarstva, vendar že sedaj mora Ljubljanska banka dajati skupnosti visoka posojila, da sploh lahko izplačuje pokojnine, s tem pa jih posredno odvzema gospodarstvu in na tak način že sedaj obremenjuje gospodarstvo. Gre torej le za to, ali je ta obremenitev neposredna in s čistimi računi, ali pa je posredna in z zamegljenimi računi!

In ne nazadnje! Kakršne pravice boš sedaj priznal in kolikor boš sedaj pomagal uresničiti svojcem, take boš užival na starost tudi sam! Bolj kot kjerkoli drugje velja v zavarovanju obrnjen pregovor: »Danes tebi, jutri meni!«

UKRADENI OTROCI

(Nadaljevanje s 5. strani)

Kot za vse je tudi za nas končno le prišla svoboda, ko smo se leta 1945 vrnili na svoje prelube domove, a ostali smo brez najdražjega, svojih staršev.

Vsi nekdanji »ukradeni otroci« pa smo zadovoljni, da se je to srečanje vršilo v dolini Hrastnika, ki je med vojno dal velik delež za osvoboditev dežele izpod nacističnega jarma, saj je iz te doline romalo 35 otrok v nemška taborišča.

Sekcija internirancev Hrastnika pa se ob tej priložnosti iskreno zahvaljuje vsem delovnim kolektivom, družbenopolitičnim organizacijam in ZZB NOV v Hrastniku, da so s svojimi prispevki omogočili izvedbo tega srečanja.

Vrh je osvojen. Veliko navdušenja in veselja je bilo za vse, ki so prvič osvojili vrh Triglava

Izostanki z dela v skupnosti in v Hrastniku

Aktivni zavarovanci, med katere štejemo vse zaposlene, kakor tudi ostale, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost, so kdaj pa kdaj začasno zadržani od dela. Po določilih zakona o medsebojnih razmerjih, predpisov o zdravstvenem zavarovanju, imajo ti zavarovanci za čas zadržanosti od dela zaradi bolezni in nesreč izven dela, nesreč pri delu in poklicnih obolenj ter v določenih ostalih primerih pravico do nadomestila osebnega dohodka.

Nadomestilo osebnega dohodka v primeru zadržanosti do 30 dni bremeni podjetje, kjer je zavarovanec zaposlen, nad 30 dni pa skupnost zavarovanja. Ta je plačnik nadomestil OD od prvega dne zadržanosti od dela še za čas nege, spremstva, porodniškega dopusta in skrajšanega delovnega časa. Dvojnost v financiranju nadomestil osebnega dohodka se odraža tudi na način, kako skupnost zbira, obdeluje in prikazuje vprašanje zadržanosti od dela.

Iz podatkov je razvidno, da je intenzivnost izostajanja od dela od leta 1968 do 1973 vztrajno naraščala. V letu 1973 je odstotnost že 20 % večja kot je bila v letu 1968. Morda se izpad delovnih dni, povišan v 6 letih v skupnosti od 4 % na 4,8 %, na prvi pogled ne zdi problematičen, toda ob predpostavki, da je intenzivnost izostajanja pogojena s splošnimi življenjskimi pogoji, pogoji na delovnem mestu, urejenostjo zdravstvenega varstva in razvitenosti zdravstvene službe, ki se bistveno ne izboljšuje, je tako stanje zaskrbljujoče. Največji porast zadržanosti je nastal iz naslova bolezni in nesreč izven dela ter za čas nege. Iz grafičnega prikaza odstotkov izgubljenih dni za prvih 6 mesecev leta 1971, 1972, 1973 je v Hrastniku razviden delni upad nasproti letu 1971 in 1972. Vendar že znatno nad povprečjem ostalih občin. Najvišji izpad izgubljenih dni imajo občine Zagorje, Trbovlje, Litija, Kočevje, Hrastnik, Idrija in Kamnik. Verjetno obstoje specifični pogoji za tako stanje v proizvodnji, organizaciji zdravstvene službe, socialni in gospodarski strukturi. Tako odstotek izgubljenih dni odstopa navzgor od drugih občin. Če tudi pogledamo prikaz, kolikšen del skupnega odstotka izgubljenih dni odpade na del, ki ga financirajo organizacije oziroma skupnost in ali so glede tega med občinami karakteristične razlike, se za Hrastnik ugotavlja, da je

odstotek izgubljenih dni v breme organizacij daleč nad povprečjem, za skupnost pa je odstotek izgubljenih dni pod povprečjem.

Tako stanje je pač tudi značilno za vse večje delovne organizacije v Hrastniku. Če pregledamo vzroke izostajanja od dela, so najpogostejše bolezni; sledijo nesreče pri delu in nega, zaradi prvih je izpad delovnih dni skoraj desetkrat, zaradi drugih pa več kot petnajstkrat manjši zaradi bolezni. Drugi primeri izostajanja niso značilni.

Razlike v intenzivnosti izostajanja od dela med občinami pogosto tudi razlike v gospodarski strukturi. Vpliv le-teh je nedvomno najmanjši na prvi skupini izostankov, na izostajanju zaradi bolezni, čeprav je tudi pri nekaterih moč ugotavljati povezanost z zaposlenostjo obolelega. Močna pa je zavisnost intenzivnosti izostajanja od dela zaradi nesreč in poklicnih obolenj od gospodarske strukture. V občinah, kjer prevladuje industrija, rudarstvo in podobno, je izguba zaradi nesreč pri delu neprimerljivo višja kot tam, kjer prevladuje negospodarska dejavnost.

Vedeti je namreč treba, da kakršnakoli odstotnost iz naslova bolniškega staleža, ki nima svoje osnove v preventivi, znatno finančno in materialno negativno vpliva na poslovanje. Ob tem pogledu smo že večkrat primerjali stanje našega podjetja s stanji drugih delovnih organizacij in vedno le ugotavljamo, da je bolniški stalež v naši občini in tudi v našem podjetju relativno visok. Ne gre za razmere, da je zdravstveno stanje naših delovnih ljudi tako pereče, niti ni vse v organizaciji zdravstvene službe, verjetno v znatni meri vpliva biološko okolje, ki iz dneva v dan slabi potrebno zdravstveno stanje našega delavca, vendar o vprašanju vzrokov zaradi takega stanja doslej delovne organizacije nasproti izključnim povzročiteljem in tistim, ki povzročajo tako stanje v velikem obsegu, nismo še jasno povedali, da ne samo kmetijske in gozdne površine, temveč da je tudi zdravje delovnega človeka postalo v Zavarstvu prvo vprašanje. Tudi tako stanje verjetno v veliki meri vpliva na zdravstveno in delovno sposobnost našega delovnega človeka, v prvi vrsti pa steklarja. Verjetno bo potrebno to vprašanje ostreje postaviti na zborih delovnih ljudi, kakor tudi na krajevnih skupnostih.

Obisk v rafineriji Sisak

V okviru programa, ki si ga je zastavilo gasilsko društvo za preprečitev raznih požarov, eksplozij itd., je izmed ostalega društvo organiziralo ogled rafinerije nafte INA — Sisak. Naloga je bila ogledati naprave, ki jih ta sodobna rafinerija ima in orodje za gašenje požara, če slučajno neke v obratu ali skladiščih izbruhne. Rafinerija SISAK predeluje večinoma domačo surovo nafto, le manjši del, okrog 20 %, pa nafto iz uvoza. Ta sodobni

gigant naše petrokemijske industrije razpolaga z najsodobnejšimi napravami in sistemi za predelavo surove nafte, iz leta v leto večja svoje proizvodne zmogljivosti in uvaja najsodobnejše naprave in sisteme. Razumljivo, da ima vzporedno s tem enako urejeno organizacijo zaščite in varnosti pred požari ali izbruhi plinov. V to službo varnosti ima izmed 2.000 zaposlenih ljudi vključenih direktno v požarno varnostno službo preko 80 ljudi. To

so: poklicna gasilska ekipa — stacionirana v gasilskem domu. Čuvaji v obratih, čuvaji pri skladiščih rezervoarjev itd. Pripomniti je vredno, da so čuvaji na terenu oboroženi in brez njihove vednosti ali odobritve ni mogoče vstopiti ali karkoli delati. Vsa dela, ki se izvajajo, so pod strogo kontrolo čuvajev gasilcev in vsa dela so predhodno pisмено potrjena in podpisniki so: vodja obrata, na katerem se delo izvaja, delavec, ki delo izvaja, dežurni pri gasilsko-varnostni službi in glavni kontrolor inž. varnosti. Brez teh podpisnikov ni mogoče karkoli delati. Neverjetno dobra organizacija je vpeljana tako, da ni nikoli zastojev, vsake, za kaj je odgovoren in ni odstopanj. Naprave, ki jih imajo za primer požara, so tehnično zelo dobro izbrane. Zelo nas je navdušil top za brizganje velikih količin pene in vode z velikim dometom, potem naprava za izdelavo lahke pene z lahko vodo, naprava je v par minutah napolnila ves prostor okrog 20 m² in 1 m visoko s peno, ki je bila zelo kompaktna. V kratkem pričakujejo novo vozilo za gašenje s peno, ki lahko prevaža do 6 ton tutogena. To je sodoben gasilski voz iz uvoza (Zah. Nemčija), s katerim bodo na najsodobnejši način zasuli s peno ogromne rezervoarje ali cel obrat v slučaju izbruha požara. Zanimivo je, da vršijo notranje gašenje požarov s stabilnimi napravami na vodno paro. Tovariši iz gasilske službe so nam tudi praktično prikazali, kako te naprave delujejo. Za gašenje rezervoarjev pa imajo stabilne naprave, ki z odpiranjem ventilov za vodo in dovajanjem tutogena avtomatsko zasuje s peno celotno področje rezervoarja. Povsod so nameščeni javljalci požara in prvo orodje. Vse naprave se redno preizkušajo in dnevno preko omenjenih čuvajev kontrolirajo. Nepozaben je pogled z velike cisterne, ki je tako velika, da bi lahko streha služila za nogometno igrišče. Cisterne so opremljene z avtomatskimi ventili, ki avtomatsko odpirajo in zapirajo, merijo pretok, kažejo, kolikšna je trenutna količina in temperatura v rezervoarju — zelo zanimiva in koristna naprava.

Po pregledu in ogledu rafinerije smo imeli v gasilskem domu

posvetovanje z glavnim inženirjem za požarno varnost oziroma tehnično varnost, inž. Milivojem Jakovcem. Zelo koristne napotke smo dobili, iz vsega smo prišli do spoznanja, da se veliko dá na izobraževanje ljudi, glavno delo je na izučitvi ljudi, preventivno delo z njimi, ker je človek glavni faktor, ki v večini primerov zataji, povzroči požar, ali kaj pozabi, malomarnost itd. Vedno je vsak delavec pod kontrolo ljudi iz požarne varnosti, znanje si pridobijo na raznih tečajih in seminarjih, ki jih organizira varnostna služba skupno z vodstvom posameznih obratov, torej osnovno delo preventivne varnosti usmerjajo na ljudi. Lahko rečem (so bile zadnje besede tov. Jakovca), da nekakšnih večjih problemov nimamo, tudi požarov ni, to je zaradi dobre preventivne dejavnosti — pa tudi nekaj sreče, je skromno dodal nazadnje.

Nas je prvenstveno zanimalo, kaj in kako storiti, če se vžge plin iz stabilne ali železniške cisterne. Zanimale so nas izkušnje tovarišev iz rafinerije. Na to in druga vprašanja so nam enostavno povedali, da gašenja plina pod pritiskom ni — plin enostavno gasimo, če zapremo ventil; če to ni mogoče, se evakuira okolica. Plin, dokler uhaja in gori, ni toliko nevaren — če uhaja brez gorenja, je bolj nevaren, ker je težji od zraka, se usede na tla in razleze po terenu, dovolj je majhna iskra in katastrofa je tu. Če pa uhaja in gori, ne dá se pa zapreti — takrat je edina možnost, hladiti bližnje objekte in sam rezervoar z vodno meglo ali vodno peno; ogromne količine vode je takrat treba. Plin, ki uhaja in gori v manjših curkih, pa uspešno gasimo z CO₂ aparati na prah.

Temeljito smo o teh zadevah razpravljali in menjali izkušnje na eni in drugi strani. Vsekakor je obisk zelo koristil, saj smo videli razne naprave in odšli z dobrimi nasveti tovarišev iz Siska. Omeniti moram prijaznost in gostoljubnost, s katero so nas sprejeli tovariši v rafineriji, zelo so se trudili, da nam pokažejo in z raznimi nasveti povedo, kakšne so nevarnosti in kako se jih najlažje izognemo.

R. K.

POLITIČNA ŠOLA

Hrastniška občinska konferenca me je določila, da se letos tudi jaz udeležim mladinske polne politične šole v skupini informatorjev.

Odpravili smo se v Tacen, kjer se je v šoli za kadete zbralo preko petsto mladink in mladincev iz vseh krajev Slovenije. Uvodne besede je spregovoril Ljubo Jasnič, predsednik republiške konference Zveze mladine Slovenije. S pomočjo Zdenka Malija pa smo izvolili samoupravne organe naše politične šole: svet, referent, sekretariat aktiva mladih komunistov. Nato smo se seznanili še s podatki o razporedu skupin in o hišnem redu. O teh stvareh nam je govoril Ludvik Filo. Zvedeli smo tudi, da se bomo lahko vsak dan pomerili med seboj v različnih športnih panogah: malem nogometu, rokometu, košarki, odbojki in namiznem tenisu pa tudi v šahu.

Kmalu smo se sestali tudi vsi

člani skupine za informiranje, ki smo dobili nalogo, da začnemo izdajati bilten pod naslovom »Informator«. Zato smo skušali že po prvih vtisih izbrati vodilne: glavnega urednika, tehničnega urednika in odgovornega urednika. Izbrali smo tudi člane, ki naj bi pomagali pri tiskanju biltena. Prvo številko smo natiskali še isti večer in bralce je čakala pred jedilnico že naslednje jutro.

Dan nam je v uvajanju v novo okolje hitro minil in že je prišel prvi večer, ko smo se zbrali na javni tribuni, na kateri je govoril tovariš Sergej Kraigher. Pred začetkom smo prebrali tudi pismo tovarišu Titu, ki je govorilo o pomenu politične šole. Izrazili smo, da nam je najsvežji vzgled on sam, z neizmerno voljo za graditev naprednejše samoupravne skupnosti. Pismo smo nagradili z bučnim ploskanjem, nato pa je nadaljeval Sergej Kraigher o osnutku zvezne in re-

(Nadaljevanje na 14. strani)

POLITIČNA ŠOLA

(Nadaljevanje s 13. strani)
publiške ustave. Dejal je, da ustava utrjuje samoupravno enotnost. Ustava sama še ne pomeni ničesar, če ni preizkušena v praksi. Delovni človek dobiva vedno močnejši vpliv in določene so tudi njegove pravice. Sergej Kraigher je tudi povedal, da so opredeljeni samoupravno-družbeno-ekonomski odnosi, naloge in funkcije gospodarske zbornice, vloge socialistične zveze in sindikatov itd. Ko je s svojim zanimivim govorom končal, se je po odmoru začela razprava, v kateri smo tovariša Kraigherja spraševali o vsem v zvezi z novo ustavo. S tem se je prvi dan v politični šoli končal.

V tej šoli smo bili razdeljeni v osem skupin, ki so imele ločena predavanja: ideologi, informatorji, skupina predsedniki in sekretarji, skupina mladi aktivni v krajevnih skupnostih in mladi klubi, skupina politični sistem in volitve, skupina splošni ljudski odpor, skupina vzgoja in izobraževanje ter skupina družbeno-ekonomski odnosi. Vsak večer smo vsi skupaj poslušali le javne tribune in nekaj splošnih predavanj.

Že naslednji dan so se pričela redna predavanja. Informatorjem je govoril Mitja Gorjup, direktor časopisnega podjetja »Delo«. Njegova tema je imela naslov: Položaj komunikacijskih sredstev v svetu. Del svojega predavanja je posvetil predvsem tisku v komunističnih državah. Povedal je, da je tisk vezan na partijo in ne na državo. Razložil nam je tudi sistem velikih agencij in vloga manjših, ki so odvisne od informacij, ki jih pošiljajo večje. Dejal je, da pri nas ustvarjamo svojevrsten samoupravni tisk, ki služi interesom delavskega razreda. Na koncu pa nas je seznanil še s položajem »Dela« in razprostranjenostjo tiska. V razpravi smo se pozanimali med drugim tudi na kakšen način bi lahko postali dopisniki Dela in Mitja Gorjup je dejal, da je vsak nov dopisnik pri njih dobrodošel. Končal je z željo za čim večji uspeh v novinarstvu.

V naši šoli so organizirali tudi krvodajalsko akcijo in mnogo mladincev se je odločilo darovati kri, ki je v današnjem času tako pomembna. Ta akcija je bila osnovana na seji aktivna mladih komunistov, kjer so se tudi odločili, da vsak udeleženec prispeva za gradnjo spominskega doma v Kumrovcu.

Predaval nam je tudi tovariš Milan Kučan, in sicer o vlogi in nalogah vseh subjektivnih sil v novi ustavi. Izjavil je, da se vloga družbeno-političnih organizacij menja in je postavljena na funkcijo revolucije. Poudaril je pomen samoupravljanja: delavec lahko odloča o vsem, kar je stvaril s svojim delom. Na koncu je sledila razprava, v kateri so mladi izražali svoja mišljenja in postavljali vprašanja v zvezi s temo.

V politični šoli je vladalo kljub mnogim predavanjem veselo vzdušje. Mladi smo se med seboj hitro pomešali in drug o drugem smo zvedeli veliko novega. Tako nam je v pogovoru tudi čas v dolgi vrsti pred jedilnico hitreje minil.

Na drugi javni tribuni nam je govoril tovariš Stane Dolanc o

pripravah na X. kongres ZKJ in VII. kongres Zveze komunistov Slovenije. Poudaril je pomen analize prehojene poti od zadnjega kongresa do današnjih dni. Dotaknil se je tudi nacionalnih vprašanj, zlasti na Hrvaškem.

Dejal je, da se moramo zavdati, da obstajajo ogromne razlike v razvoju in zato je važno, da jih povezuje globalni družbeni interes — graditev socialistične družbe.

Informatorjem je predaval tudi tovariš Rebolj, in sicer o načinih redakcijskega dela pri izdajanju biltenov. Opisal nam je obliko in vsebino biltena in za primer vzel naš bilten. Izjavil je, da v večji meri ustreza pravilom. Seznanil nas je tudi z uredniškim delom, metodo desk (ko se vse informacije zbirajo na veliki mizi), rubričnim sistemom, na koncu pa se je odločil da bo prisostvoval sestanku informatorjev, na katerem smo si razdelili naloge za oblikovanje nove številke Informatorja. Naš vodja Janko Tedeško nam je dajal osnovna navodila.

Na splošnem predavanju je govoril tovariš Orožen o družbeni samozaščiti. Dejal je, da Jugoslavija postaja zaradi položaja na Balkanu, vpliva na neuvrščene države in zaradi notranje ureditve vedno bolj zanimiva za druge, predvsem velike države, ki kar čakajo na kak premik, da bi lahko posegle vmes. Izjavil je, da je potrebna samozaščita, ki ne temelji na policijskem sistemu, ampak na idejni borbi nas vseh.

Zelo zanimiva javna tribuna se nam je obetala, ko je o konferenci neuvrščenih držav govoril tovariš Anton Vratuša. Navedel je uspehe anticolonialnega gibanja, zmago vietnamskega naroda nad Združenimi državami Amerike, priznanje Kitajske kot enakopravne članice OZN. Spregovoril je tudi o mestu Jugoslavije med neuvrščenimi in dejal, da za nas ta politika predstavlja posebno obliko borbe za socializem. Na razpravi je tovariš Vratuša odgovarjal na vprašanja v zvezi s konferenco neuvrščenih držav v Alžiru.

Informatorji smo imeli tudi možnost obiskati RTV center. Novinarji TV Jure Pengov, Boštjan Pirc in Božo Uranešič so nam najprej spregovorili o podajanju dnevnih novic. Nato so nas popeljali po televizijski hiši, nam pokazali studio A in B, ter nas v množici naprav seznanili z njihovimi osnovnimi analogami. Ko smo vse to videli, smo šele lahko prišli do pravega spoznanja, da oddaja, ki jo gledamo doma na ekranih, le ni tako enostavno dobljena. Tu ni dovolj samo pritisk na gumb, ampak je v vsak prizor, vsako sliko, ki se na ekranu pokaže, vložena ogromno časa in truda. Seznanili so nas tudi z osnovno obliko nove RTV hiše, ki kar hitro raste in bo pomenila tudi boljše pogoje dela.

Informatorjem je predaval tudi Pavle Zrimšek o novinarski etiki, Franc Novak o jeziku javnega obveščanja, poslušali pa smo tudi tovariša Ziherla o temi: marksistična misel in akcija v sodobnem svetu. Tovariš Ziherl nam je orisal zgodovino marksizma, ki so ga gradili in ki se je vedno bolj razvijal, vse do današnjih oblik. Zasledimo tri ve-

like premike: pred drugo svetovno vojno, v drugi svetovni vojni in po drugi svetovni vojni, kajti Sovjetska zveza ni bila več edina socialistična država, ampak se jih je pojavila še cela vrsta in s tem tudi nova vprašanja. Del svojega predavanja je posvetil tudi mladinskim in študentovskim gibanjem.

Po večerji so nam pripravili filmsko predstavo: premiero filma Begunec, v katerem je igral glavno vlogo Boris Cavazza. S filmom smo bili vsi zadovoljni. Pri povedoval je o Ernestu (B. Cavazza), za katerega so se potegovali Italijani in partizani, ta pa je zbežal. Na koncu sta se obe sili srečali, vsaka na eni strani reke, na sredi pa je bil Ernest. In prav sredi med obema silama so ga pokosile krogle.

Vreme nam v tem tednu ni bilo naklonjeno in zato smo se morali odpovedati tudi izletu na Urh. Vendar nas to ni oviralo, da ne bi ohranili vsaj del piknika: vola smo vseeno spekli na ražnju. Zvečer med plesom, ko so nas zabavali »Kranjski turisti«, pa smo ga tudi pojedli. Da je bil večer pestrejši, smo se odločili izbrati miss politične šole in res se je javilo nekaj kandidat.

Med smehom in ploskanjem smo izbrali najlepšo, ki je za nagrado dobila dve karti in surovo čebulo, miss pa je le bila.

Na javni tribuni pa sta predavala tudi Branko Maksimović in Ljubo Jasnič o novi organiziranosti Zveze mladine. Izjavila sta: »Reorganizacija Zveze mladine pomeni dosledno uresničevanje usmeritve VII. kongresa. Potrebna pa je tudi usmeritev mladine v socialistično zvezo in sindikat.« Že se je bližal čas, ko smo pripravili zadnjo številko Informatorja, ki se je mladim že priljubila in ki so ga razgrabili že pred zajtrkom. Pripravili smo pregled dela, del biltena pa smo posvetili tudi šaljivemu delu našega življenja v tej politični šoli.

Naslednji dan nas je čakalo še testiranje o temah, nato pa smo se poslovili. Vedno je tako: ravno, ko se med seboj dodobra spoznamo in se drug drugega navadimo, takrat je že konec in tako je bilo tudi tokrat. Vendar: mladi smo in imamo možnost, da se kljub temu slovesu spet kje srečamo na kakšnem seminarju ali celo v politični šoli, kjer bo spet zavladalo veselo razpoloženje.

Jasna Kosm

OBČINSKA SINDIKALNA ŠPORTNA TEKMOVANJA

V mesecu septembru se je pričel drugi del občinskih sindikalnih športnih tekmovanj. Organizator za šport in rekreacijo pri ObSS res nima sreče. Muhasto jesensko vreme precej moti tekmovanja. Po drugi strani pa se tudi nekatere ekipe obnašajo skrajno neodgovorno. Ne vem, ali hočejo nekateri ljudje po svoji krojiti tekmovanja ali kaj. Do organizatorjev se obnašajo skoraj tako, kot do mačehe. Vsi vse vedo! Žal, ko je treba kaj organizirati, jih ni nikjer. Po vseh pripetljajih se bomo verjetno kmalu morali vprašati, če imajo takšna tekmovanja sploh smisel. Vsi zadolženi za rekreacijo v

podjetjih in ustanovah bi se morali zavedati, če so ekipe že prijavili, potem naj tudi skrbijo za njihov nastop. Organizator je napravil razpored po prijavi ekip, potem pa se kar zapovrstjo vstijo odstopi in neredno prihajanje na tekmovanja. Zato ni slaba ideja organizatorja, da se v prihodnje plača kavcija za nastop. Ekipa, ki bo neopravičeno izostala, avtomatsko izgubi kavcijo. Organizator bo s tem vsaj malo obvezal ekipe do tekmovanj, po drugi strani pa bi imel zagotovljena sredstva za nastale stroške.

V dosedanjih srečanjih so bili doseženi naslednji rezultati:

MALI NOGOMET:

8. kolo

Steklarna I : Steklarna II 8 : 2
KOP : Sijaj II 3 : 2
Rudnik : Sijaj I 1 : 2
SGP : TKI 0 : 3 b. b.

LESTVICA:

1. Steklarna I	9	8	0	1	66:15	16
2. TKI	9	8	0	1	35:11	16
3. Rudnik	9	5	0	4	39:19	9 (—1)
4. Steklarna II	9	4	1	4	32:38	8 (—1)
5. Sijaj I	9	4	0	5	14:22	7 (—1)
6. SGP	9	2	1	6	15:34	2 (—3)
7. Sijaj II	9	1	0	8	16:45	1 (—1)
8. KOP	9	2	0	7	16:35	1 (—3)

Številke v oklepajih pomenijo naslednje: moštvo za vsak neopravičen izostanek izgubi sre-

ROKOMET:

6. kolo

Steklarna : Rudnik 10 : 0 b. b.

LESTVICA:

1. Sijaj	7	6	1	0	76:26	13
2. Rudnik	6	3	0	3	51:46	5 (—1)
3. Prosveta	6	3	0	3	38:38	4 (—2)
4. TKI	6	2	0	4	34:33	3 (—1)
5. Steklarna	7	2	0	5	45:53	2 (—2)
6. SGP	6	0	0	6	0:60	6 (—6)

Lestvica je sestavljena na isti osnovi kot v malem nogometu. (Nadaljevanje na 15. strani)

9. kolo

Steklarna II : TKI 5 : 7

Sijaj I : SGP 3 : 0 b. b.

Sijaj II : Rudnik 3 : 0 b. b.

Steklarna I : KOP 10 : 2

čanje z 0 : 3 in se kaznuje z odvzemanjem 1 točke. Tako se lepo vidi nedisciplinarnost posameznih ekip.

SGP : TKI 0 : 10 b. b.

Sijaj : Prosveta 10 : 0 b. b.

7. kolo

Sijaj : Steklarna 13 : 7

ZANIMALO VAS BO

Prišli v podjetje (v avgustu):

Kirn Bojan, voznik viličarja; Halili Emin, odnašalec; Osmani Ismet, odnašalec; Latifi Hamit, odnašalec; Saviozzi Jože, vzdrževalec v OZD 302; Arlič Viljem, kovinostrugar; Kapla Stanislav, kovinostrugar; Jelenc Stanislav, kovinostrugar; Suntajs Bojan, vzdrževalec v OZD 302; Kozjan Ljubica, odnašalka; Gomilar Vanja, pripravnik; Zorec Miroslav II., krogličar; Strehar Alfonz, odnašalec; Deronja Karlo, odnašalec; Predovnik Irena, pripravnik; Maličević Ljubomir, odnašalec; Šišić Mehmed, odnašalec; Tutner Samo, dostavljalec stekla v OZD 401; Burkeljc Franc, menjalec klešč; Premec Vladimir, obratni ključavničar; Kreže Anton III., dostavljalec stekla v OZD 401.

Odšli iz podjetja:

Senica Stanko, voznik viličarja; Rizvič Esad, odnašalec; Hren Stanislav, menjalec modelov; Jerković Majda, kontrolor stekla; Bunič Nada, odnašalka; Barukčić Ilija, odnašalec; Barukčić Tadija, odnašalec; Pranjič Andro, odnašalec; Barukčić Franko I., odnašalec; Barukčić Franko II., odnašalec; Fele Ivan, zabojar; Šibilja Marjan, dostavljalec stekla v OZD 401; Gostič Pavel, menjalec modelov; Križanec Rudolf, krogličar; Zupančič Jožica, kontrolor stekla; Koren Jože, brusilec stekla; Renko Ludvik, strojnik v kotlovnici; Dobršek Majda, odnašalka; Rancinger Ema, kontrolor stekla; Džebić Safet, odnašalec; Orožen Gabrijela, odnašalka; Maksimović Milan, odnašalec; Hribšek Veronika, kuharica kave; Baranašić Ana, odnašalka; Seferović Hazim, vlagalec zmesi; Pejčinović Miloš, odnašalec; Potočin Franc, odnašalec;

Kurtič Abid, odnašalec; Rama Dibran, pobiralec črepinj; Boršič Marija, odnašalka; Zupanc Ivan, steklarski pomočnik.

Poročili so se:

Štesl Erna in Deželak Boris; Zagozda Ana in Jazbinšek Anton; Prah Jožica in Gerhard Mihael.

Prirastek v družini:

Pikš Vanda — sina; Špitaler Alenka — hčerko; Senegačnik Vera — hčerko.

SINDIKALNE IGRE

(Nadaljevanje s 14. strani)

STRELJANJE:

V prvem delu (pomladanskem) je na strelišču na Rudniku nastopilo osem ekip. V drugem so se na strelišču steklarne pojavile samo štiri ekipe. Prišle niso ekipe Rudnika, KOP, Sijaja I in II. Doseženi so bili naslednji rezultati:

		skupaj krogov
Steklarna II	375	711
Steklarna I	314	599
Rudnik Dol	315	512
TKI	283	503
Rudnik Hrastnik	—	371
KOP	—	311
Sijaj II	—	208
Sijaj I	—	196

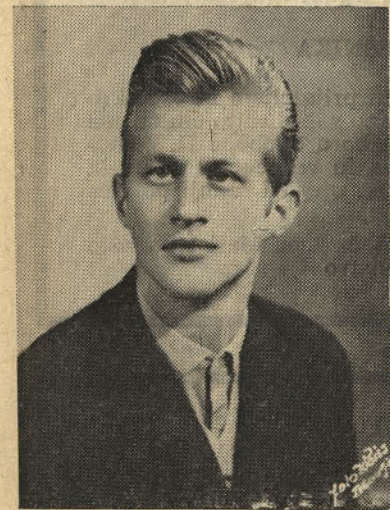
Končni rezultat je seštet na osnovi doseženih krogov v prvem in drugem delu. Ekipam, ki so nastopile samo v enem delu, se štejejo samo krogi doseženi v enem nastopu. Za vsako ekipo je nastopilo 5 tekmovalcev.

Tekmovanja se nadaljujejo.

J. Premec

Pogovarjali smo se

GRUM JOŽE, KV steklar — pihalec

Prosim, če bi se predstavil?

Grum Jože II, rojen 17. 10. 1944 v Hrastniku kot tretji sin steklarskega mojstra. Osemletko sem končal v Hrastniku.

Vrsto let že delaš kot steklar-pihalec. Si se za ta poklic odločil zavestno, ali pa je to posledica družinske tradicije?

Leta 1959 sem se zaposlil v steklarni, kjer sem že dobrih

deset let steklarski pomočnik. Zaposlil sem se brez vednosti staršev. Torej povsem zavestno.

Steklarski poklic je težak, zanimanje zanj upada, kje po tvojem najti novih moči za steklarski poklic?

Ne bom poudarjal, kako težak je steklarski poklic. Kdor se z njim ukvarja, ga tudi zna pravilno ceniti. Na steklarja se gleda kot na fizičnega delavca, kar v resnici tudi je. Nihče pa pri njem ne vidi psihične obremenitve. Tehnologija dela pri steklarjih zahteva visoko strokovno znanje. Ker je normiran, je odvisen od vseh mogočih faktorjev. Teh faktorjev je precej, vendar naj omenim le to, da je odgovoren za vsak komad, ki ga napravi. S tem, ko je dober komad postavljen v skladišče, pa njegova skrb še ni končana. Saj mu ni vseeno, če je ta izdelek prodan pod I. ali II. grupo. Tu naj omenim, da smo v našem podjetju kljub rekonstrukciji podjetja, avtomatizaciji in drugih novitetah, ki si jih je podjetje ustvarilo iz starega obrata, zanemarili tehnologijo dela ročnega pihanja. Od tistih časov, ko so delali še naši dedje, se ni spremenilo drugega kot to, da so se podvojile norme, pri tem pa smo izgubili na kvaliteti.

Kot mi je znano si uspešno absolviraj steklarsko šolo, ki je letos prvič končala triletni cikel v Hrastniku. Kaj lahko rečeš ob tej priliki?

Da, končal sem poklicno steklarsko šolo. Čas, ki sem ga prebil v šolskih klopih, je bil plačan ne le s spričevalom, temveč tudi s teoretičnim znanjem. Glede šole naj omenim, da res ni dovolj samo strokovno znanje. Vredno se je seznaniti še s surovinami, tehnologijo stekla ter ostalimi predmeti, ki vplivajo na delo steklarja. Steklar mora vedeti, iz česa je steklo in kakšni faktorji vplivajo na kvaliteto stekla. Če bi bil vsak o teh stvarih poučen, bi se gotovo tudi popravili tovariški odnosi do naših topilničarjev, ki so res včasih obdolženi vseh mogočih napak v steklu.

Ob tej priliki se v imenu vseh slušateljev zahvaljujem samoupravnim organom, da so nam to šolanje omogočili. Predvsem pa se zahvaljujem šolskemu odboru in vsem predavateljem za njihov trud, ki so ga vložili pri tako obširnem šolskem programu. Menim, da je naše podjetje tako močno, da ustanovi redno šolo, ki naj bi skrbela za mlajši kader. Vendar si je treba izmisliti program, ki se bo bolj držal samega poklica in da bi bil bistveno krajši. Tu mislim predvsem na to, da z dokončano osemletko ne bo šel nihče v šolo, ki bi trajala tri leta, pri tem pa že vnaprej vedel, kakšno garščvo ga čaka. Bodoča šola naj bo internega značaja v okviru našega podjetja in naj bo dostopna vsakemu proizvajalcu, da na nek način pride do svoje kvalifikacije.

TOZD so pred vrati. Ti si že vrsto let družbeno-politični delavec, iz ZMS si prišel v ZK in TOS. Lahko rečeš svoje misli ob ustanovitvi TOZD.

Ob ustanovitvi TOZD je za sedaj še težko kaj reči. Naše podjetje je pač tako, da smo drug od drugega odvisni in nihče ne bi sam shajal. TOZD nam bodo pokazale, kdo kaj dela in kdo ne. Bojim pa se, da bo moral spet priden konj vleči še lenega. Zato počakajmo, da nam čas priinese rezultate TOZD.

Kakšni so medsebojni odnosi v notranjem obratu in ali poznaš razmere v drugih obratih. So po tvojem možnosti še za izboljšanje le-teh?

Medsebojni odnosi v notranjem obratu... Star problem. Poznam vzroke in krivce. Kljub temu, da smo po tej plati že imeli določene premike, sam vem, da bo te odnose težko odpraviti, ker so predvsem materialnega značaja.

Kaj misliš o delu samoupravnih organov. Tovarišica, ki je bila gost te rubrike pred teboj, je izjavila, da z delom samoupravnih organov ni najboljše seznanjena?

Z delom samoupravnih organov nisem docela zadovoljen. Bil sem že član DS in vem, da imajo večkrat preobširen dnevni red, kateremu je težko priti do kraja. Tu pa ne krivim DS, temveč EE, ker ne opravijo svojega dela. EE bi morale opraviti levji delež DS, vsaj kar je malih obratnih vprašanj. Tu mislim na odgovornost, odnose itd.

Sem član EE 301 in vem, da smo imeli samo en sestanek, odkar smo bili izvoljeni v to enoto. Na tem sestanku smo bili seznanjeni o rezultatih trimesečnega poslovanja.

Si član TOS. Kaj je po tvojem storiti, da bi bilo delo sindikata bolj vidno v očeh ostalih članov kolektiva. Marsikdaj je namreč slišati, da v sindikatu delamo premalo?

Delo TOS je videti na vsakem koraku. Potrebno pa bo člane sindikata razbremeniti tudi na delovnih mestih, da se bodo udeležili polnoštevilno svojih sestankov. V kratkem bo TOS organiziral predavanja o novi ustavi. Ob tej priliki pozivam vse člane kolektiva, naj se teh predavanj udeležijo v polni meri in da se po njih tudi vključijo v razpravo. Kot član kolektiva in TOS pa naj omenim, da se sindikat še vedno premalo ukvarja in vse premalo opozarja na pogoje dela. Tu bo treba več prizadevanja, da se izvrši nek pritisk na ljudi, ki so odgovorni in dolžni, da nam te pogoje olajšajo, ublažijo.

Si tudi eden tistih, ki čaka boljših dni glede dodelitve tovarniškega stanovanja. Kaj misliš o delu odbora za družbeni standard in stanovanjske zadeve?

Ne dvomim v to, da se vsak odbor za družbeni standard trudi, da bi čim bolj realno razdelil stanovanja, kadar jih ima na razpolago. Mislim pa, da ta komisija ne bi bila nikoli kritizirana in obrekovana s strani upnikov, če bi se sestala, še preden dodeli stanovanja. Pregledala naj bi prošnje, te člane obiskala in na svoje oči videla ter ocenila kritične prošilce. Ni prav, da se ta komisija sestane na hitro in temu primerno odloči. Čeprav je okoli 160 prošelj za stanovanja, vem da bi komisija imela neko kritje, če bi na ta način razdelila stanovanja najbolj kritičnim.

Tvoj odgovor na nezastavljeno vprašanje. Kot je znano, lahko v tej rubriki vsak sogovornik pove svoje mnenje o vsakršnih problemih, ki so v zvezi s tovarno, ali se nanašajo na družbeni standard.

Na vsakem koraku slišim o modernizaciji podjetja. Čas je, da steklarji zremo, če se bodo tudi v star obrat odlučila kakšna sredstva za izboljšanje delovnih pogojev in v dopolnitev tehnologije ročnega pihanja.

Kar se pa družbenega standarda tiče, pa vsakemu priporočam, da si nabavi čarobno palico čarovnice Winni iz TV risanke.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega ata in starega očeta
BERNARDA PETRINA

se iskreno zahvaljujemo znancem in prijateljem, sosedom za vso pomoč, darovane rože in vence. Obema govornikoma za tolažilne besede, godbi in pevskeму zboru Svobode II ter vsem, ki so dragega očeta v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti na dolsko pokopališče.

Zalujoci hčerka Marihen
z družino in ostalo
sorodstvo

NAGRADNA KRIŽANKA

	OTOK V JADRANU Z BLAGO ZIMSKO KLIMO	VODNA ŽIVAL	MESTO V ROMUNIJ	NATRIJEV KARBONAT	ČIR. KAR. BUNKEL	ZGODOVIN. SKO MESTO. CE PRI ZADRU	IVAN TAVČAR	NAJVIŠJA GORA V AFRIKI	REŠUJTE KRIŽANKE	ČITA-JTE STEKLARJA	DOPISUJTE V NAŠE GLASILO	OTOČJE V PACIFIKU SEVERNO OD NOVE ZELANDIJE	STANOVA: NJE Z VEČ SOBAMI	IZVRŠNI SVET	POKOJNI EGIPTOVSKI DRŽAVNIK (GAMAL)	MESTO OB REKI GENIL V ŠPANIJI	REKA V VZHOJNI FRANCIJI	ČRNOGORSKI PESNIK	KDOR SE SPRETNO PRILAGAJA POLOŽAJU
MESTO V ZASAVJU									VREDNOST NOTE	ALUMINIJ	LENUH POSTOPAČ								
MESTO V PODRA-VINI											SAMOZADOVOLJEVANJE								
MENCINGER-JEV UTOPISTIČNI ROMAN							GORA V BOSNI							SINKO					
ELEKTRON-SKA NAPRAVA ZA DALJINSKO ODHRAJVAJE LETAL						ODŽAGAN KOS DEBLA	PEVKA PAVONE			STR. GRŠKI PESNIK							GREGOR TOZON		
	GRŠ. KIPAR IZ 2. STOL. PRED N. ŠT.	DEŽELA V ZAHODNI AVSTRIJI	VELIKO GLASBENO DELO	IMETJE, POSEST	DOLGE, ZELO OHLAPNE ZENSKES HLAČE VZHOD. NJAŠ. KROJA							REKA V ŠPANIJI					OLIMPIJSKE IGRE		
NAJVIŠJI VRH V KAVKAVANKAH					PEVKA KOVAČIČ		GORAV SRBIJI					MURSKA SOBOTA			ŽENSKI PEVSKI GLAS	SLEPAR, KI IZKORIŠČA LAHKO. VERNOST LJUDI	ŠPORTNI KLUB		
											NEON						TISKARSKA ZVEZDICA		
UMETNIK, KI PRI SVOJEM DELU UPORABLJA BLETO						ČETRTI RIMSKI KRALJ				SKRINJICA ZA ROČNA DELA	ATLETINJA URBANCIČ						VELIKA LE-SENA POSODA	PREDUJEM, NADAV	
ELEKTRIN BRAT						SESTAVIL: KARLI DREMEL	NAJVEČJI ITALIJANSKI PESNIK						NAJSEVERNEJŠA DR. ZAVA ZDA						
PROSTOR PRED VHODOM V POSLOPJE						STANE ZAGAR	DELA VEČV TISKARNI		ERBIJ			PRITOK SAVE PRI SEVNICI	AMERIŠKA TISKOVNA AGENCIJA	VRSTA HROŠČA					
KRILO RIMSKE KONJENICE						IGRALKA NIELSEN											KRLEŽEVA DRAMA		
SELEN				SRBSKA SOLATA													100 M ²	ŽELEZOV OKSID	PLANINSKA PTICA (BRKATI...)
				NEMŠKI FILOZOF															
	PLAVALNI KLUB	VRHUNSKI SPORTNIK	OCEPEK ANGELA		NOBELOVEC ANDRIČ		INDIJ		ELEMENT V GIMNASTIKI		JOŽE ČOP					PALICA BOGA SAKHA	PETER ROSEGER		
NAZOR JE V ROJ. KRAJU NA OTOKU BRACU								FILMSKI IGRALEC GABIN						DEL TELESA, BOKI					
DRUGO IME ZA RESEDO								LINIJA						KDOR LOVI S TRNKOM					

Med reševalce s pravilnimi rešitvami nagradne križanke bomo z žrebom razdelili 7 nagrad v skupni vrednosti 70 dinarjev:

1. nagrada 30 din
2. nagrada 20 din
- 3.—7. nagrada po 10 din

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo Steklarja, Steklarna Hrastnik. Pri žrebanju bomo upoštevali vse rešitve, ki bodo v uredništvu do sobote, 20. oktobra 1973.

NAGRAJENI REŠEVALCI

Za nagradno križanko, objavljeno v Steklarju 9. 8. 1973, smo dobili 65 rešitev. Žreb je razdelil nagrade takole:

1. nagrada (30 din) Venko Joža

2. nagrada (20 din) Korošec Karl, upokojenec

3.—7. nagrado (po 10 din) prejmejo Barič Adolf, Vogrinc Rezi, upokojenka, Barič Jože, Bedenik Silva in Javoršek Sanda.

PRAVILNA RESITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: metla, škof, tomahavk, odeon, kapa, okoličan, No, Dob, rogin, rosika, Turina, Alojzija, N. Č., Rab, srobot, Ive, Asir, Er, Maori, sla, sukno, Adra, kantina, pol, Ag, llano, Ade, sahib, Astruc, režim, anion, oltarček, anker, oba, sol, Elo, lista, skok, I. G., Nike, Kiar, pola, zrno, knuta, Ono, Avon, klas, Aasen, nag, kosa. (D. K.)

ZAHVALA

Ob nenadni in mnogo prerani izgubi dragega moža

ANTONA OPREŠNIKA

se iskreno zahvaljujem znancem in prijateljem za vso skrb in pomoč, ki so mi jo nudili. Iskreno se zahvaljujem obema gospodoma, godbi in pevskemu zboru Svobode II. Zahvaljujem se vsem darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti na dolsko pokopališče.

Žalujoča žena Mari ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob tako nenadni smrti naše drage žene in mame

MIRE ARLIČ roj. Erjavec

izražamo globoko zahvalo za nesebično in vsestransko pomoč najbližjim sosedom, sorodnikom in zdravstvenemu osebju. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremljali na njeni zadnji poti in ji zasuli prerani grob s cvetjem. Posebna hvala kolektivu STP Hrastnik, gospodoma, pevci in godbi Svobode II.

Vsem, ki ste jo imeli radi in ki se je boste še spominjali — srčna hvala.

Mož Stane, sin Vili, oče, sestra in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame, stare mame in prababice

TEREZIJE STOKLASA

se iskreno zahvaljujem sosedom, znancem in prijateljem za vso izkazano pomoč. Gospodinu, ki je orisal lik drage mamce, godbi in pevskemu društvu Svobode II, vsem darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so drago mamo v tako velikem številu spremljali k njenemu zadnjemu počitku na dolsko pokopališče.

Žalujoči sinovi Viktor, Jože in Ivan ter hčerki Berta in Ida z družinami ter ostalo sorodstvo